

Benchmark middelbaar beroepsonderwijs 2023

Bouwsteen studiesucces

Sectorrapportage

KBA
Nijmegen

MBO
Raad

Foto omslag: © Istock | lisegagne

© 2024 MBO Raad

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de MBO Raad te Woerden.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photo print, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoud

Samenvatting	5
1 Inleiding	8
1.1 Indicatoren voor studiesucces	8
1.2 Leeswijzer	9
2 Samenstelling van de studentenpopulatie in het mbo	11
2.1 Omvang van de sector	11
2.2 Opleidingskenmerken	12
2.3 Studentkenmerken	14
2.4 Vooropleidingscategorieën	16
3 Jaarresultaat	20
3.1 Jaarresultaat: een overall-beeld	20
3.2 Jaarresultaat en opleidingskenmerken	22
3.3 Jaarresultaat en studentkenmerken	22
3.4 Jaarresultaat en vooropleiding	23
3.5 Duiding van het jaarresultaat 2023	24
4 Diplomaresultaat	25
5 Startersresultaat	27
6 Passende plaatsing	30
7 Passend diploma	33
8 Opstroom	36
9 Kwalificatiewinst	38
10 Doorstroom mbo - hbo	41
Bijlage 1 – Jaarresultaat 2020-2023 per mbo-instelling	43
Bijlage 2 – Overzicht van alle scores per instelling 2023	45
Bijlage 3 – Populatie t.b.v. indicatoren 2023	47
Bijlage 4 – Mbo-studentenpopulatie per 1-10-2023 naar leeftijdscategorie	48
Bijlage 5 – Statistische samenhang tussen de indicatoren voor studiesucces	49
Bijlage 6 – Domeinswitchers en instellingsswitchers 2019/20 – 2022/23	50

Samenvatting

In opdracht en onder regie van de MBO Raad voert KBA Nijmegen jaarlijks de benchmark mbo, bouwsteen studiesucces uit. Onderdeel van de benchmark is deze sectorrapportage, die betrekking heeft op het totaal van het bekostigd mbo. In deze samenvatting presenteren we de kernbevindingen over (ontwikkelingen in) de mbo-studentenpopulatie en over het studiesucces in het mbo. De cijfers zijn ontleend aan databestanden van DUO.

DE MBO-STUDENTENPOPULATIE

Wat betreft de omvang van de studentenpopulatie in het mbo vormde het jaar 2021 een kantelpunt. Na een groei in de jaren 2016-2020 was in 2021 sprake van een lichte krimp. In de jaren daarna zette deze daling zich versterkt door. Het aantal mbo-studenten daalt in 2023 van 493.595 naar 480.135, een daling van ruim 13.000 studenten (2,7 procent) per 1 oktober¹. De daling in recente jaren was voorspeld en heeft vooral te maken met de afname van het aantal jonge volwassenen in Nederland.

De daling van het totale aantal mbo-studenten in 2023 komt voor rekening van de bol. Net als in 2021 en 2023 neemt in 2023 de populatie bol-studenten af. Bij de bbl is in die jaren een stijging van de aantallen te zien, maar niet voldoende om te compenseren voor de daling in de bol.

De verhoudingen tussen de leerwegen volgen in belangrijke mate de economische conjunctuur, en de afgelopen jaren speelde ook de coronapandemie een rol. Tijdens de economische crisis tussen 2008 en 2015 nam het aandeel van de bbl sterk af en dat van de bol toe. Vanaf 2016 tot 2019 was een omgekeerde ontwikkeling waarneembaar. Dit is volgens verwachting: in tijden van economische teruggang en een gebrek aan leerarbeidsplaatsen neemt de instroom in de bbl af ten gunste van de bol (bol en bbl als commuterende vaten).

In 2020 waren de rollen weer omgedraaid: de bbl nam licht af en de bol nam toe. De groei van de bbl werd onderbroken door de coronapandemie die vooral in het eerste coronajaar 2020 voor de bbl extra complicaties met zich meebracht (gedwongen sluitingen van leerbedrijven; studenten niet langer welkom vanwege thuiswerken en besmettingsrisico; geen bezoek van BPV-begeleiders aan leerbedrijven mogelijk etc.). In 2021 herstelt de bbl zich en in 2022 en 2023 is weer sprake van groei. Algemeen wordt aangenomen dat de arbeidsmarktkrapte hiervan de oorzaak is.

De daling van het aantal mbo-studenten in 2023 is in absolute aantallen het sterkst bij niveau 4; verhoudingsgewijs is de daling op niveau 3 nog iets forser. Het aantal studenten op niveau 2 is heel licht gedaald. Bij de entree is in 2023 als enige opleidingsniveau

¹ Het aantal van 480.135 mbo-studenten in 2023 is gebaseerd op de BRON-foto van november 2023 en heeft de status 'voorlopig'. Bij de definitieve versie van dit bestand kunnen nog correcties op dit aantal plaatsvinden.

sprake van groei, met ongeveer 2.000 studenten, een relatief sterke stijging met 12 procent. De verwachting is dat het aantal entree-studenten de komende jaren verder zal toenemen als gevolg van stijgende instroom vanuit immigratie, rechtstreeks of via internationale schakelklassen². Als we kijken naar de ontwikkeling in de verdeling van de studenten naar mbo-niveau in de periode 2020-2023, zien we in deze periode geen grote verschuivingen. Het aandeel van niveau 4 stabiliseert sinds 2021 op 58 procent van de totale studentenpopulatie in het mbo. Daarmee lijkt een einde gekomen aan de jarenlange gestage groei op dit niveau in eerdere jaren.

STUDIESUCCES

In deze sectorrapportage geven we het studiesucces in het mbo weer aan de hand van acht indicatoren. We gaan eerst in op de indicator jaarresultaat, gevolgd door de overige indicatoren die vooral het behalen van een diploma centraal stellen: diplomaresultaat, startersresultaat en passend diploma. Daarna passeren indicatoren de revue die studiesucces vanuit een andere invalshoek benaderen: passende plaatsing, opstroom, kwalificatiewinst en doorstroom mbo-hbo. Ten slotte wordt op basis van data-analyses ingegaan op achtergronden van de ontwikkeling van het studiesucces in de afgelopen jaren.

Jaarresultaat

Het jaarresultaat in het mbo is aan schommelingen onderhevig. Nadat het tussen 2008 en 2015 elk jaar is gestegen was in de periode 2016-2019 sprake van een afname. In 2020, het eerste jaar van de coronapandemie, steeg het jaarresultaat tot 73 procent. In 2021 zette een lichte daling in, die zich in 2022 versterkt doorzette. In 2023 is sprake van een bescheiden herstel: het jaarresultaat steeg met 1,2 procentpunt naar 69,1 procent. Ondanks deze stijging ligt het jaarresultaat nog ruim onder het niveau van 2020 en ook onder het niveau van vóór corona.

Net als in voorgaande jaren lopen de scores voor jaarresultaat per mbo-instelling in 2023 sterk uiteen, van 58 procent tot 86 procent.

Diplomaresultaat, startersresultaat en passend diploma

Uit de rapportages van de afgelopen jaren blijkt dat de scorepatronen voor diplomaresultaat sterk verwant zijn aan die van het jaarresultaat. Dit is ook in 2023 het geval.

Net als het jaarresultaat is het diplomaresultaat in 2023, na een terugval in 2022, licht gestegen, van 69,1 procent in 2022 naar 70,3 procent in 2023.

Het startersresultaat van eerstejaars studenten in het mbo bedraagt in 2023 82,3 procent, met andere woorden: 82,3 procent van de eerstejaars in 2022 studeert in 2023 nog bij dezelfde mbo-school of heeft de school met een diploma verlaten. Dat is 0,6 procentpunt meer dan in 2022.

Ook de indicator passend diploma volgt het scorepatroon van de diplomagerichte indicatoren; in 2023 is sprake van een lichte toename. Van invloed op de score van deze indicator zijn zowel het behalen van een diploma als de hoogte van dat diploma (in relatie tot de vooropleiding). Afgaande op de scorepatronen weegt het behalen van het diploma hierin het zwaarst. Als we de scores voor diplomaresultaat en passend diploma combineren ontstaat het volgende beeld: in 2023 (schooljaar 2022/23) heeft 70,3 procent van de instellingsverlaters een diploma behaald (diplomaresultaat): 42,1 procent met een diplomaniveau dat passend wordt geacht voor hun vooropleiding, 17,1 procent met een hoger en 11 procent met een lager diplomaniveau dan passend wordt geacht. De overige 29,7 procent van de instellingsverlaters heeft geen diploma behaald.

Passende plaatsing, kwalificatiewinst, opstroom en doorstroom mbo-hbo

In tegenstelling tot de scores voor jaar-, diploma- en startersresultaat en passend diploma stegen die voor passende plaatsing en kwalificatiewinst in de periode 2017-2019 elk jaar verder. Daarna is bij kwalificatiewinst in 2021 en 2022 sprake van een zeer lichte en in 2023 van een iets grotere daling: gediplomeerde uitstromers in die jaren halen iets minder vaak een diplomaniveau dat op basis van hun vooropleiding in het voortgezet onderwijs kan worden verwacht. Bij passende plaatsing is in de jaren 2021 tot en met 2023 sprake van een lichte achteruitgang: iets minder eerstejaars worden geplaatst op een niveau dat op basis van hun vooropleiding in het vo kan worden verwacht.

Van alle mbo-studenten uit 2022 op niveau 2 of 3 die in 2023 nog op dezelfde mbo-school zitten, is 19 procent doorgestroomd naar een hoger niveau (indicator opstroom). Dit percentage daalt vanaf 2016 (met een onderbreking in 2021) langzaam maar gestaag. Ook de doorstroom naar het hbo vertoont een dalende lijn: van 36,8 procent in 2020 naar 28,1 procent in 2023.

2 Ministerie van OCW, Directie Kennis (2024). *Referentieraming 2024. Leerlingen- en studentraming ter onderbouwing van de begroting van OCW*. Den Haag: Ministerie van OCW.

DUIDING VAN DE ONTWIKKELINGEN VAN HET STUDIESUCCES IN 2020 EN 2021

2023 is het eerste jaar na de coronapandemie, die in de jaren 2020-2022 van grote invloed is geweest op het mbo-onderwijs, op het welzijn van mbo-studenten en ook op het studiesucces van mbo-instellingen. Met name in 2022 was sprake van een forse daling van het jaarresultaat. De vraag is of en in hoeverre het jaarresultaat zich in 2023 kon herstellen. Dat blijkt in bescheiden mate het geval. In vergelijking met 2022 is sprake van een licht herstel, maar het jaarresultaat ligt nog duidelijk onder het niveau van vóór corona.

Op basis van cijfermatige analyse van de databestanden voor deze benchmark kan de bevinding dat het studiesucces nog niet terug is op het pre-corona niveau niet worden verklaard. Mogelijk is sprake van een na-ijl effect van de coronapandemie; veel studenten die de negatieve invloed van de afgelopen coronapandemie (wat betreft welzijn, leerachterstanden, motivatie) hebben ervaren zitten immers nog in het mbo. Ook kunnen de versoepelde

exameneisen in het voortgezet onderwijs tijdens de coronapandemie nog van invloed zijn op de uitval in het mbo: een deel van de studenten startte met minder bagage hun mbo-opleiding³. De komende jaren, als de generatie studenten die de impact van de coronapandemie heeft ervaren het mbo heeft verlaten, wordt wellicht duidelijker of mbo-instellingen erin slagen het studiesucces weer te vergroten. In beschouwingen over de recente ontwikkeling van het studiesucces wordt naast de invloed van de coronapandemie vaak gewezen op de rol van de arbeidsmarkt: de schaarste aan personeel maakt het aantrekkelijk voor studenten om werk te verkiezen boven hun studie. Dit lijkt echter niet de enige factor te zijn, aangezien ook in de periode vóór de coronapandemie sprake was van krapte op de arbeidsmarkt. Dat het jaarresultaat vrijwel over de hele linie – dat wil zeggen bij veruit de meeste mbo-instellingen en bij alle studentcategorieën en opleidingsvarianten - nog achterblijft bij de periode vóór corona is in algemene zin wel een indicatie dat externe factoren hier (mede) debet aan zijn.

3 Ministerie van OCW (2023). *Nationaal Programma Onderwijs. Vierde voortgangsrapportage*. Den Haag: Ministerie van OCW.

1 Inleiding

In 2006 verscheen de eerste sectorrapportage van de benchmark MBO, bouwsteen studiesucces. Hierin konden mbo-instellingen hun prestaties op het gebied van studiesucces vergelijken met die van de mbo-sector. Tot en met 2012 werden deze prestaties uitgedrukt in jaarresultaat en diplomaresultaat. In de jaren daarna zijn aanvullende indicatoren voor studiesucces in de benchmark opgenomen, waardoor een breder en evenwichtiger beeld van de prestaties van de scholen ontstond. Het primaire doel is echter vanaf de start onveranderd: het aanreiken van gegevens over studiesucces aan de hand waarvan onderwijsinstellingen kunnen zien waar zij hun prestaties kunnen verbeteren.

In deze sectorrapportage ligt het accent op het mbo als geheel. Naast deze overkoepelende sectorrapportage omvat de benchmark mbo 2023, bouwsteen studiesucces voor de afzonderlijke mbo-instellingen nog de volgende bestanddelen:

- excel-sheets met de resultaten op de indicatoren uitgesplitst per beroepsopleiding naar niveau en leerweg, aangevuld met een excel-sheet met data over switchers;
- een interactieve vergelijkingstool waarin instellingen hun studiesucces kunnen vergelijken met dat van andere mbo-instellingen.

De benchmark mbo, bouwsteen studiesucces is in opdracht en onder regie van de MBO Raad uitgevoerd door KBA Nijmegen. De cijfers zijn ontleend aan databestanden van DUO.

1.1 INDICATOREN VOOR STUDIESUCCES

Sinds 2018 komen in de benchmark mbo, bouwsteen studiesucces de volgende indicatoren voor studiesucces aan bod:

1. jaarresultaat;
2. diplomaresultaat;
3. startersresultaat;
4. passende plaatsing;
5. passend diploma;
6. opstroom;
7. kwalificatiewinst;
8. doorstroom mbo-hbo.

De indicatoren 1 tot en met 6 gebruikt de Inspectie van het Onderwijs in haar toezicht op de onderwijskwaliteit van mbo-instellingen. De indicatoren jaarresultaat, diplomaresultaat en startersresultaat hanteert de Inspectie bij de beoordeling van deze kwaliteit, op basis van een vastgestelde norm; passende plaatsing, passend diploma en opstroom zijn beschrijvende indicatoren.

Kwalificatiewinst en doorstroom mbo-hbo zijn in de sector gebruikelijke indicatoren die onder meer worden toegepast in het kader van de regeling Kwaliteitsafspraken.

Onderstaand worden de indicatoren kort geïntroduceerd. In de hoofdstukken 3 t/m 10 worden ze uitgebreider toegelicht en worden de prestaties van de mbo-sector aan de hand van deze indicatoren beschreven.

1. Jaarresultaat

Jaarresultaat staat voor wat het mbo per jaar aan gediplomeerden realiseert. Het gaat daarbij om het totale aantal gediplomeerden op niveau 2, 3 of 4, zowel instellingsverlaters als gediplomeerden die in hun instelling verder gaan met een mbo-opleiding. Studenten in de entreeopleiding worden niet in het jaarresultaat betrokken. In het jaarresultaat tellen alleen diploma's mee die zijn behaald in het teljaar. Het jaarresultaat wordt uitgedrukt in het percentage gediplomeerden op het totaal aantal gediplomeerden plus het aantal ongediplomeerde instellingsverlaters.

2. Diplomaresultaat

Diplomaresultaat staat voor het aandeel mbo-studenten dat het mbo verlaat met een diploma op niveau 2, 3 of 4. Het diplomaresultaat wordt uitgedrukt in het percentage instellingsverlaters met een mbo-diploma op het totale aantal instellingsverlaters. Indien een mbo-student ooit in voorgaande zes jaren een mbo-diploma heeft behaald, wordt dit ook in beschouwing genomen. Diplomaresultaat richt zich met andere woorden op studiesucces voor mbo-verlaters gedurende hun loopbaan in het mbo.

3. Startersresultaat

‘Startersresultaat’ is de spiegel van uitval eerstejaars op mbo-niveau 2 t/m 4.

Voor deelnemers die per 1 oktober 2022 in een mbo-instelling zijn ingestroomd op niveau 2, 3 of 4 is de bestemming op 1 oktober 2023 nagegaan: zijn zij nog in opleiding bij dezelfde instelling, uitgestroomd met een diploma of uitgevalen zonder diploma? De opgetelde percentages voor ‘nog in opleiding’ en ‘uitgestroomd met diploma’ vormen samen de score voor ‘startersresultaat’.

4. Passende plaatsing

Deze indicator geeft aan of studenten die in een mbo-instelling zijn ingestroomd op niveau 2, 3 of 4 zijn geplaatst op een mbo-niveau dat passend wordt geacht op basis van de vooropleiding. Er zijn drie mogelijkheden: plaatsing op niveau, plaatsing boven niveau en plaatsing onder niveau. De opgetelde percentages voor ‘op’ en ‘boven’ niveau vormen samen de score voor ‘passende plaatsing’. Bij de normering worden zowel de vooropleiding in het vo als eerder in het mbo behaalde diploma’s betrokken.

5. Passend diploma

Waar ‘passende plaatsing’ betrekking heeft op het instroomniveau van studenten, gaat ‘passend diploma’ over het niveau van uitstroom: de indicator geeft aan of bij instellingsverlaters het niveau van het diploma passend wordt geacht bij de vooropleiding. Er zijn vier mogelijkheden: diplomering op, boven of onder niveau, of geen diploma. De opgetelde percentages voor ‘op’ en ‘boven’ niveau vormen samen de score voor ‘passend diploma’.

6. Opstroom

Opstroom wordt berekend over de doorstroompopulatie. Er is sprake van opstroom als een student die in het mbo is ingeschreven op niveau 2 of 3, in het volgende jaar op een hoger mbo-niveau in dezelfde instelling is ingeschreven.

7. Kwalificatiewinst

Kwalificatiewinst heeft betrekking op het verschil tussen het behaalde diplomaniveau in het mbo en het niveau van vooropleiding in het vo. In tegenstelling tot ‘passend diploma’ bestaat de populatie voor ‘kwalificatiewinst’ alleen uit *gediplomeerde* instellingsverlaters in een teljaar. De indicator wordt uitgedrukt in het percentage dat een diploma heeft behaald op minimaal het niveau dat op basis van de vooropleiding kan worden verwacht.

8. Doorstroom mbo-hbo

De doelgroep voor de indicator ‘doorstroom mbo-hbo’ bestaat uit gediplomeerden op niveau 4. De indicator wordt uitgedrukt in het percentage instellingsverlaters met een diploma op niveau 4 die op 1 oktober van het volgende teljaar staan ingeschreven in het hbo.

Gebruikte databestanden

De analyses zijn gebaseerd op cijfers die zijn ontleend aan databestanden van DUO. De cijfers in deze rapportage hebben betrekking op het jaar 2023 (het schooljaar 2022/23). De gegevens over 2023 zijn gebaseerd op de BRON-foto van november 2023 (vóór de accountantscontrole) en hebben dus de status ‘voorlopig’. De populatiegegevens (studentenaantallen) over 2023 zullen in de volgende benchmarkrapportage worden geactualiseerd. In de praktijk leverde dit in de afgelopen jaren slechts zeer beperkte wijzigingen op (minder dan 0,3%).

Voor de indicator doorstroom mbo-hbo kunnen de cijfers niet worden uitgesplitst naar studentkenmerken. Dit heeft te maken met beperkingen in het voor deze indicator beschikbare databestand.

1.2 LEESWIJZER

In dit rapport worden gegevens over deelname en studiesucces in het mbo gepresenteerd op het niveau van de mbo-sector als geheel, dat wil zeggen ongeacht de onderwijsinstelling waar studenten zijn ingeschreven. Om het mogelijk te maken gegevens op instellingsniveau te spiegelen, ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de mbo-sector als geheel, zijn daarnaast in bijlage 1 en bijlage 2 voor elk van de indicatoren de scores van afzonderlijke instellingen weergegeven.

Hoofdstuk 2 betreft gegevens over de deelname aan het mbo. De studentenpopulatie wordt beschreven aan de hand van opleidingskenmerken (niveau, opleidingssector, leerweg) en studentkenmerken (geslacht, leeftijd, migratieachtergrond, vooropleiding).

Hoofdstuk 3 bevat gegevens over het jaarresultaat, gesplitst naar opleidings- en studentkenmerken. Vanwege de beleidsrelevantie van cijfers over jaarresultaat is deze indicator het meest uitgebreid beschreven.

In de *hoofdstukken 4 t/m 10* komen de overige indicatoren aan bod:

- diplomaresultaat (hoofdstuk 4);
- startersresultaat (hoofdstuk 5);
- passende plaatsing (hoofdstuk 6);

- passend diploma (hoofdstuk 7);
- opstroom (hoofdstuk 8);
- kwalificatiewinst (hoofdstuk 9);
- doorstroom mbo-hbo (hoofdstuk 10).

Bijlage 1 bevat een overzicht van het jaarresultaat voor afzonderlijke mbo-instellingen in 2020 t/m 2023. *Bijlage 2* bevat de scores voor alle indicatoren voor de afzonderlijke mbo-instellingen in 2023. *Bijlage 3 en Bijlage 4* bevatten achtergrondgegevens over de studentenpopulatie in het mbo. *Bijlage 5* toont de statistische samenhang tussen de indicatoren voor studiesucces. *Bijlage 6* laat de ontwikkeling zien van het percentage switchers in het mbo. Het gaat daarbij zowel om domeinswitchers binnen de instelling als om studenten die veranderen van instelling.

2

Samenstelling van de studentenpopulatie in het mbo

Dit hoofdstuk biedt een doorkijk in de samenstelling van de gehele studentenpopulatie in het mbo, dat wil zeggen ongeacht de onderwijsinstelling. Tevens wordt de ontwikkeling daarin over de afgelopen jaren weergegeven. Het hoofdstuk dient enerzijds voor een goed begrip van de eigenheid van het mbo als onderwijssector en anderzijds als context voor de in volgende hoofdstukken gepresenteerde cijfers over studiesucces.

2.1 OMVANG VAN DE SECTOR

Wat betreft de omvang van de studentenpopulatie in het mbo vormde het jaar 2021 een kantelpunt. Na een groei in de jaren 2016-2020 was in 2021 sprake van een lichte krimp. In de jaren daarna zette deze daling zich versterkt door. Het aantal mbo-studenten daalt in 2023 van 493.595 naar 480.135, een daling van ruim 13.000 studenten (2,7 procent) per 1 oktober⁴. De daling in recente jaren was voorspeld en heeft te maken met de afname van het aantal jonge volwassenen in Nederland. Daarnaast volgt een steeds kleiner deel van de vo-leerlingen een vmbo-opleiding en neemt het aandeel havo en vwo juist toe⁵. In de volgende paragrafen wordt uiteengezet bij welke student- en opleidingscategorieën (meer of minder) sprake is van een daling.

Overzicht 2.1 laat zien dat roc's verreweg de meeste studenten hebben. De beroepscolleges – voorheen aoc's en vakinstellingen – nemen ongeveer 9,5 procent van de studentenpopulatie voor hun rekening⁶. De afname van het aantal studenten in 2023 komt getalsmatig voor het grootste deel voor rekening van de roc's; procentueel is de daling bij roc's en beroepscolleges ongeveer even groot.

Overzicht 2.1 – Aantal studenten per soort instelling van 1-10-2020 t/m 1-10-2023

	2020	2021	2022	2023
roc's	469.427	464.272	447.003	434.853
beroepscolleges	49.973	48.292	46.590	45.280
overige	1	2	2	2
Totaal	519.401	512.566	493.595	480.135

4 Het aantal van 480.135 mbo-studenten in 2023 is gebaseerd op de BRON-foto van november 2023 en heeft de status 'voorlopig'. Bij de definitieve versie van dit bestand kunnen nog correcties op dit aantal plaatsvinden.

5 Zie o.a. Ministerie van OCW, Directie Kennis (2022). *Referentieraming 2022. Leerlingen- en studentraming ter onderbouwing van de begroting van OCW*. Den Haag: Ministerie van OCW.

6 De categorie 'overige' betreft een doveninstituut met in 2023 slechts 2 mbo-studenten.

2.2 OPLEIDINGSKENMERKEN

Per 1-10-2023 is ruim de helft van de studenten (58%) ingeschreven in een opleiding op *niveau 4* (zie overzicht 2.2). Ruim een vijfde volgt een opleiding op niveau 3 en 17 procent op niveau 2. Entree bevat met 4 procent veruit de kleinste groep. Wat *leerweg* betreft volgt 69 procent van de studenten een opleiding in de bol en 29 procent in de bbl. De *sector* zorg, welzijn en sport (35%) is veruit de grootste opleidingssector, op flinke afstand gevolgd door techniek en gebouwde omgeving (14%), voedsel, groen en gastvrijheid (12%), zakelijke dienstverlening en creatieve industrie (10%), handel (8%), mobiliteit, transport, logistiek, maritiem (7%), overig (6%) en creatieve industrie en ict (10%).

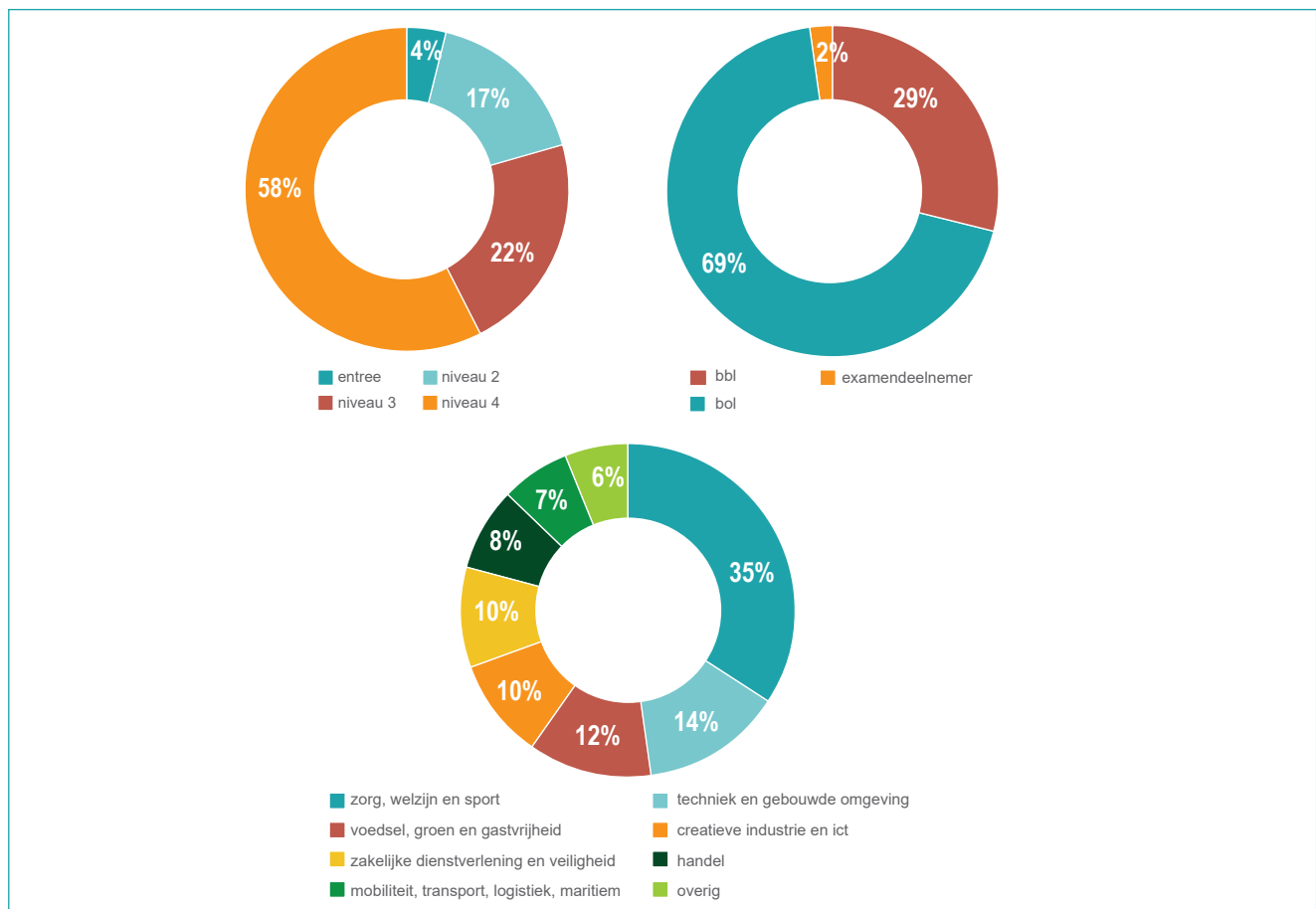
Overzicht 2.3 – Presenteert de studentenpopulatie op vier meetmomenten en voor verschillende opleidingsvarianten: per niveau, leerweg en opleidingssector.

Opleidingsniveau

De daling van het aantal mbo-studenten in 2023 is in absolute aantallen het sterkst bij niveau 4 (-8.859 studenten, een afname van 3,1%); verhoudingsgewijs is de daling op niveau 3 nog iets forser (-5,1%). Het aantal studenten op niveau 2 is heel licht gedaald. Bij de entree is in 2023 als enige opleidingsniveau sprake van groei, met ongeveer 2.000 studenten, een relatief sterke stijging met 12 procent. De verwachting is dat het aantal entree-studenten de komende jaren verder zal toenemen als gevolg van stijgende instroom vanuit immigratie, rechtstreeks of via internationale schakelklassen⁷.

Als we kijken naar de ontwikkeling in de verdeling van de studenten naar mbo-niveau in de periode 2020-2023, zien we in deze periode geen grote verschuivingen. Het aandeel van niveau 4 stabiliseert sinds 2021 op 58 procent van de totale studentenpopulatie in het mbo. Daarmee lijkt een einde gekomen aan de jarenlange gestage groei op dit niveau in eerdere jaren – in 2010 bedroeg het aandeel van niveau 4 nog 43 procent (niet in overzicht).

Overzicht 2.2 – Verdeling van de mbo-studentenpopulatie per 1-10-2023 naar niveau, leerweg en sector

⁷ Ministerie van OCW, Directie Kennis (2024). *Referentieraming 2024. Leerlingen- en studentraming ter onderbouwing van de begroting van OCW*. Den Haag: Ministerie van OCW.

Overzicht 2.3 – Studentenpopulatie van 1-10-2020 t/m 1-10-2023 per niveau, opleidingssector en leerweg

	2020		2021		2022		2023	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Niveau								
entree	16.640	3	16.017	3	15.871	3	17.779	4
niveau 2	86.119	17	84.542	16	80.759	16	79.858	17
niveau 3	119.108	23	115.469	23	110.093	22	104.485	22
niveau 4	297.534	57	296.538	58	286.872	58	278.013	58
Totaal (=100%)	519.401	100	512.566	100	493.595	100	480.135	100
Opleidingssector¹								
niet gespecificeerd naar sector			698	0	376	0	267	0
techniek en gebouwde omgeving			69.950	14	68.722	14	68.313	14
mobilititeit, transport, logistiek, maritiem			35.632	7	33.127	7	31.769	7
zorg, welzijn en sport			174.107	34	171.444	35	165.839	35
handel			43.763	9	40.324	8	38.794	8
creatieve industrie en ICT			50.445	10	48.001	10	46.490	10
voedsel, groen en gastvrijheid			60.413	12	57.237	12	56.439	12
zakelijke dienstverlening en veiligheid			51.414	10	48.243	10	47.251	10
specialistisch vakmanschap			3.195	1	3.181	1	3.225	1
entree			16.017	3	15.871	3	17.779	4
bovensectoraal			6.932	1	7.069	1	3.969	1
Totaal (=100%)			512.566	100	493.595	100	480.135	100
Leerweg								
bbl	127.862	25	129.504	25	136.035	28	140.165	29
bol-deeltijd	0	0	1	0	0	0	0	0
bol	381.128	73	373.032	73	347.054	70	329.812	69
examendeelnemer ²	10.411	2	10.029	2	10.506	2	10.158	2
Totaal (=100%)	519.401	100	512.566	100	493.595	100	480.135	100

¹ Vanaf 2021 is een nieuwe sectorindeling van kracht, daarom zijn geen vergelijkbare gegevens over eerdere jaren beschikbaar.

² Dit vormt een aparte categorie, en is uiteraard in de praktijk geen 'leerweg'.

Opleidingssector

Overzicht 2.3 laat zien dat in alle opleidingssectoren het aantal studenten tussen 2022 en 2023 is gedaald, met uitzondering van de sectoren specialistisch vakmanschap en entree. Het aandeel van de entree is in 2023 gestegen naar 4 procent. Voor het overige is de verdeling over de sectoren in 2023 niet noemenswaardig veranderd.

Leerweg

De verhoudingen tussen de leerwegen volgen in belangrijke mate de economische conjunctuur. Zo daalde tijdens de economische crisis tussen 2008 en 2015 het aandeel van de bbl van 33 procent naar 20 procent en steeg het aandeel van de bol van 63 procent naar 78 procent. Vanaf 2016 tot 2019 was een omgekeerde ontwikkeling waarneembaar: een opleving van de bbl en een lichte daling van de bol. Dit is volgens verwachting: in tijden van econo-

mische teruggang en een gebrek aan leerarbeidsplaatsen neemt de instroom in de bbl af ten gunste van de bol (bol en bbl als communicerende vaten).

De groei van de bbl werd onderbroken door de coronapandemie die vooral in het eerste coronajaar 2020 voor de bbl extra complicaties met zich meebracht (gedwongen sluitingen van leerbedrijven; studenten niet langer welkom vanwege thuiswerken en besmettingsrisico; geen bezoek van BPV-begeleiders aan leerbedrijven mogelijk etc.). Overzicht 2.3 laat zien dat de bbl zich in 2021 herstelt, en in 2022 en 2023 is weer sprake van groei. Algemeen wordt aangenomen dat de arbeidsmarktkrapte hiervan de oorzaak is. De daling van de bol is in 2023 substantieel (ruim 17.000 studenten minder in een jaar tijd), zij het iets minder fors dan in 2022. Zoals beschreven in de toelichting bij overzicht 2.1 heeft deze daling een demografische achtergrond, maar ook de concurrentie van het havo en vwo speelt een rol.

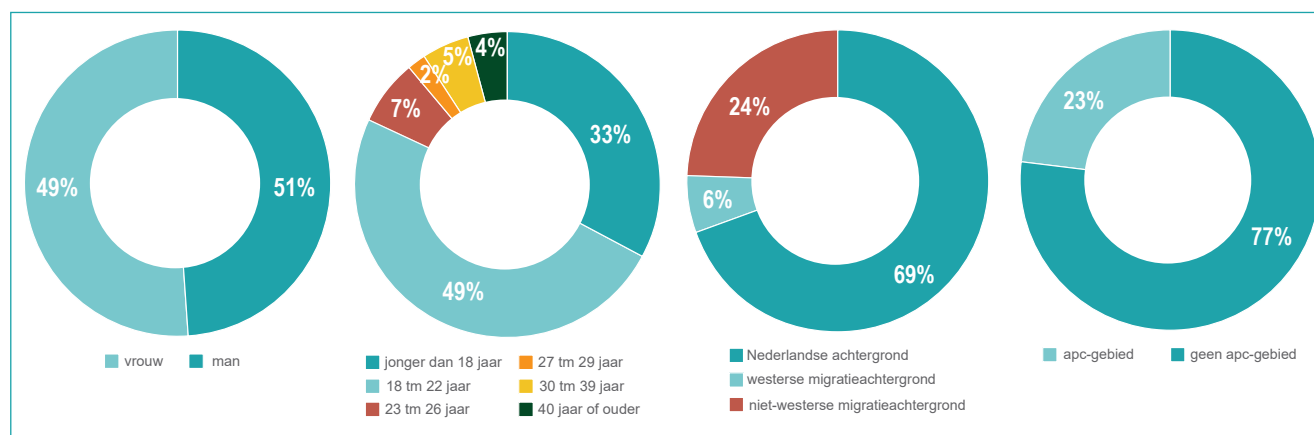
2.3 STUDENTKENMERKEN

In overzicht 2.4 is de verdeling van de mbo-studentenpopulatie per 1 oktober 2023 weergegeven naar geslacht, leeftijd, migratieachtergrond en het al dan niet woonachtig zijn in een armoedeprobleemcumulatiegebied (apc-gebied⁸).

Overzicht 2.5 geeft voor de periode 2020-2023 de verdeling van de mbo-studentenpopulatie weer naar persoonskenmerken. Er doen zich in deze periode geen grote

verschuivingen voor. Wat betreft *leeftijd* zien we dat de categorie studenten van 30 jaar of ouder iets is gegroeid, ten koste van de 18-22 jarigen. Wat betreft *geslacht* is een heel geleidelijke toename van het aandeel vrouwen zichtbaar. Ook ten aanzien van *migratieachtergrond* zien we een geleidelijke verschuiving: in vergelijking met 2020 is het aandeel studenten zonder migratieachtergrond licht gedaald. Wat betreft het *wonen in een apc-gebied* blijft de verdeling in deze periode nagenoeg gelijk.

Overzicht 2.4 – Verdeling van de mbo-studentenpopulatie per 1-10-2023 naar geslacht, leeftijd, migratieachtergrond en apc-gebied

8 Een armoedeprobleemcumulatiegebied (apc-gebied) is een postcodegebied waarin het percentage huishoudens met een laag inkomen, het percentage huishoudens met een uitkering én het percentage personen met een niet-westerse migratieachtergrond hoger is dan in 80 procent van alle postcodegebieden in Nederland.

Overzicht 2.5 – Studentenpopulatie van 1-10-2020 t/m 1-10-2023 naar geslacht, leeftijdscategorie, migratieachtergrond en apc-gebied

	2020		2021		2022		2023	
	aantal	%	aantal	%	Aantal	%	aantal	%
Geslacht								
man	267.532	52	263.461	51	253.133	51	246.615	51
vrouw	251.869	48	249.102	49	240.450	49	233.510	49
onbekend	0	0	3	0	12	0	10	0
Totaal (=100%)	519.401	100	512.566	100	493.595	100	480.135	100
Leeftijdscategorie								
jonger dan 18 jaar	166.637	32	161.141	31	157.298	32	157.708	33
18-22 jaar	265.045	51	261.976	51	246.590	50	234.800	49
23-26 jaar	36.339	7	37.018	7	35.795	7	34.627	7
27-29 jaar	13.097	3	13.093	3	12.673	3	11.588	2
30-39 jaar	19.755	4	20.717	4	21.847	4	21.717	5
40 jaar of ouder	18.528	4	18.621	4	19.392	4	19.695	4
Totaal (=100%)	519.401	100	512.566	100	493.595	100	480.135	100
Migratieachtergrond								
Nederlandse achtergrond	366.700	71	358.819	70	344.105	70	332.283	69
westerse migratieachtergrond	30.400	6	30.727	6	30.164	6	30.177	6
niet-westerse migratieachtergrond	122.121	24	122.856	24	119.170	24	117.470	24
onbekend	180	0	164	0	156	0	205	0
Totaal (=100%)	519.401	100	512.566	100	493.595	100	480.135	100
Apc-gebied								
apc-gebied	121.090	23	120.830	24	115.194	23	111.767	23
geen apc-gebied	398.311	77	391.736	76	378.401	77	368.368	77
Totaal (=100%)	519.401	100	512.566	100	493.595	100	480.135	100

Instroom in 2020-2023

Overzicht 2.6 gaat wat gedetailleerder in op de verdeling naar leerweg, nu vanuit het perspectief van de *instroom* in de mbo-instellingen tussen 2020 en 2023. De onderste rij laat zien dat de totale instroom in 2021 afneemt en in de jaren daarna stabiliseert op ongeveer 161.000 studenten. Er zijn daarbij duidelijke verschillen tussen de leerwegen. Bij de bol is sprake van een gestage daling. De bbl veert de afgelopen jaren juist weer op; de instroom in deze leerweg ligt in 2023 boven het niveau van 2019, het jaar voorafgaand aan de coronapandemie. In 2023 compenseert de groei van de instroom in de bbl voor de krimp van de bol. Of de trend van een krimpende bol en groeiende bbl de komende jaren doorzet is ongewis; dit zal in sterke mate afhangen van ontwikkelingen in de economie en de arbeidsmarkt. Het ministerie van OCW verwacht dat, door toenemende werkloosheid, de instroom in de bbl vanaf

2024 zal gaan dalen en de bol in de jaren 2024-2028 zal groeien⁹.

De ontwikkelingen in de instroom in de bbl en bol worden weerspiegeld in de verhouding tussen de leeftijdscategorieën. In de jaren 2020-2022 is de instroom van volwassen studenten – met name in de leeftijdscategorie 30 jaar en ouder - gestegen. Dit betreft vrijwel uitsluitend bbl-ers. In 2023 is juist sprake van een lichte daling van de bbl in deze leeftijdsgroepen. Nadere analyse (niet in overzicht) wijst uit dat in 2023 wel meer jongere bbl'ers (jonger dan 23 jaar) zijn ingestroomd. Hierdoor is, zoals te zien was in overzicht 2.6, de instroom in de bbl als geheel in 2023 licht gestegen. De komende jaren moet blijken of deze lichte verschuiving in bbl-leeftijdsgroepen een eenmalige ontwikkeling is of de aanzet voor een nieuwe trend.

⁹ Ministerie van OCW, Directie Kennis (2024). *Referentieraming 2024. Leerlingen- en studentraming ter onderbouwing van de begroting van OCW*. Den Haag: Ministerie van OCW.

Overzicht 2.6 – Instroom van 1-10-2020 t/m 1-10-2023 per leerweg

	2020		2021		2022		2023	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
bbl	38.447	23	41.384	26	45.450	28	45.932	29
bol	127.635	77	120.572	74	115.541	72	115.174	71
Totale instroom¹	166.082	100	161.956	100	160.991	100	161.106	100

¹ Dit is exclusief instroom van examendeelnemers

Overzicht 2.7 – Instroom van 1-10-2020 t/m 1-10-2023 naar leeftijdsklasse

	2020		2021		2022		2023	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Leeftijdsklasse								
jonger dan 18 jaar	106.396	63	100.823	61	100.406	61	100.375	61
18-22 jaar	38.021	23	37.976	23	36.943	23	38.102	23
23-26 jaar	7.034	4	7.279	4	6.816	4	6.782	4
27-29 jaar	3.184	2	3.342	2	3.255	2	2.914	2
30-39 jaar	5.932	4	6.785	4	7.212	4	6.579	4
40 jaar of ouder	7.472	4	8.145	5	8.751	5	8.526	5
Totaal	168.039	100	164.350	100	163.383	100	163.278	100

2.4 VOOROPLEIDINGSCATEGORIEËN

In deze paragraaf gaan we in op de vooropleiding die de mbo-studenten in het voortgezet onderwijs hebben gevolgd. De gegevens hierover zijn ontleend aan BRON-vo en betreffen steeds de *hoogste* vooropleiding in het vo.

Overzicht 2.8 toont de verdeling van de mbo-studenten over de vooropleidingscategorieën. De meeste mbo-studenten hebben een diploma van een vmbo-opleiding behaald, al is hun aandeel in 2023 (in totaal 72%) in vergelijking met 2020 (toen 76%) wel geslonken. Vmbo theoretische leerweg

vormt als vanouds de grootste vooropleidingscategorie; in 2023 heeft 31 procent van de mbo-studenten een vmbo TL diploma op zak. Twaalf procent van de mbo-studenten (8 procent uit vmbo en 4 procent uit havo/vwo) heeft geen diploma van het voortgezet onderwijs. Dit aandeel is de afgelopen jaren groter geworden. Vooral onder leerlingen uit leerjaar 4 van de havo neemt de doorstroom naar het mbo toe. Het gaat om leerlingen die dreigen te blijven zitten of die meer praktijkgericht bezig willen zijn¹⁰. Sinds 2022 is, na een periode van groei, het aantal studenten afkomstig uit het praktijkonderwijs vrij stabiel. Dit aantal bedraagt in 2023 ongeveer 16.500 studenten.

Overzicht 2.8 – Hoogste vooropleiding voortgezet onderwijs van 1-10-2020 t/m 1-10-2023

	2020		2021		2022		2023	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
praktijkonderwijs	15.892	3	16.856	3	16.769	3	16.512	3
vmbo zonder diploma	36.674	7	36.506	7	35.069	7	37.569	8
havo/vwo zonder diploma	15.182	3	16.066	3	18.006	4	21.544	4
vmbo BB met diploma	82.654	16	79.147	15	72.919	15	66.784	14
vmbo KB met diploma	121.038	23	118.780	23	113.652	23	107.641	22
vmbo GL met diploma	25.820	5	25.623	5	24.987	5	24.244	5
vmbo TL met diploma	163.947	32	160.541	31	153.591	31	147.383	31
havo/vwo met diploma	18.687	4	19.043	4	19.463	4	20.831	4
vooropleiding vo onbekend	39.507	8	40.004	8	39.139	8	37.627	8
Totaal	519.401	100	512.566	100	493.595	100	480.135	100

¹⁰ Inspectie van het Onderwijs (2024). *De Staat van het Onderwijs 2024*. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.

De categorie 'vooropleiding vo onbekend'

Van de 480.135 studenten in het mbo per 1-10-2023 is van 442.508 (92 procent) de vooropleiding bekend en van 37.627 (8 procent) niet. Deze studenten komen niet voor in de BRON-vo bestanden van de afgelopen jaren. Omdat elk jaar een nieuw BRON-vo bestand wordt toegevoegd, neemt deze categorie in de regel langzaam in aantal af. Dit effect wordt de afgelopen jaren grotendeels gecompenseerd door het herstel van de bbl, de leerweg waarvoor vooral oudere studenten kiezen die langer geleden het vo hebben verlaten. Mbo-studenten van wie de vooropleiding in het voortgezet onderwijs niet bekend is, zijn in overgrote meerderheid 23 jaar of ouder en zij volgen meestal de beroepsbegeleidende leerweg. Bij de overige mbo-studenten liggen de verhoudingen andersom. Daarnaast blijkt dat de groep 'vooropleiding vo onbekend' naar verhouding vaak een opleiding volgt op entree of niveau 2 en 3 en minder vaak op niveau 4. Dit doet vermoeden dat het feitelijk vooropleidingsniveau van deze groep gemiddeld lager is dan voor de gehele mbo-studentenpopulatie. Gelet op hun leeftijd en op de leerweg die zij in meerderheid volgen, kan er van uit worden gegaan dat de categorie 'vooropleiding vo onbekend' vooral bestaat uit werkenden, werkzoekenden, herintreders en/of zij-instromers die een mbo-opleiding volgen.

Leerwegondersteunend onderwijs

Een vo-leerling kan leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) volgen als hij of zij extra ondersteuning nodig heeft om een diploma te halen. Dat kan in elk van de vier leerwegen van het vmbo; voor havo- of vwo-leerlingen bestaat deze mogelijkheid niet. Van bijna 54.000 mbo-studenten in 2023 is bekend dat zij in het vmbo leerwegondersteunend onderwijs hebben gevolgd. Dit is 11 procent van alle mbo-studenten (zie overzicht 2.9)¹¹. Tussen 2008 en 2017 steeg de omvang van groep mbo-studenten met een lwoo-vooropleiding elk jaar licht, zowel in absolute als in relatieve zin. In 2018 is deze trend gekeerd en neemt zowel het aantal als het percentage mbo-studenten met een lwoo-achtergrond af. Vanaf 2021 gebeurt dit in een versnellend tempo. In 2023 is sprake van een forse afname (van 66.989 naar 53.773, een daling van 20 procent ten opzichte van 2022). De sterke krimp van de leerlingenpopulatie met lwoo is het gevolg van de 'opting-out-regeling' voor het lwoo. Samenwerkingsverbanden kunnen in deze regeling bij de bekostiging van lwoo-plaatsen de landelijke toelatingscriteria en verblijfsduur loslaten. De samenwerkingsverbanden gaan hier zeer verschillend mee om¹².

Overzicht 2.9 – Studenten met en zonder lwoo in het vo van 1-10-2020 t/m 1-10-2023

	2020		2021		2022		2023	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
lwoo	93.254	18	82.003	16	66.989	14	53.773	11
geen lwoo	386.640	74	390.559	76	387.467	78	388.735	81
vooropleiding vo onbekend	39.507	8	40.004	8	39.139	8	37.627	8
Totaal	519.401	100	512.566	100	493.595	100	480.135	100

Het aandeel lwoo-leerlingen loopt per vmbo-leerweg sterk uiteen, zo blijkt uit overzicht 2.10. Van de mbo-studenten met een vooropleiding vmbo basisberoepsgerichte leerweg heeft bijna 40 procent lwoo gevolgd. Bij de theoretische en gemengde leerweg ligt dit aandeel op drie à vier procent (ongediplomeerde vmbo'ers) of lager (gediplomeerde vmbo'ers). Vmbo kaderberoepsgerichte leerweg zit hier met ongeveer 15 procent van de studenten tussenin.

Overzicht 2.10 – Lwoo naar vmbo-categorie per 1-10-2023

	lwoo	geen lwoo	Totaal
	%	%	(=100%)
vmbo zonder diploma			
brugklas zonder diploma	13	87	16.718
vmbo BB zonder diploma	37	63	8.450
vmbo KB zonder diploma	15	85	5.238
vmbo GL zonder diploma	4	96	1.458
vmbo TL zonder diploma	3	97	5.705
vmbo met diploma			
vmbo BB met diploma	40	60	66.784
vmbo KB met diploma	16	84	107.641
vmbo GL met diploma	3	97	24.244
vmbo TL met diploma	2	98	147.383

11 Als we alleen kijken naar mbo-studenten met een vmbo-vooropleiding, is het aandeel lwoo groter, nl. 14 procent.

12 Zie o.a. https://www.ncj.nl/content/factsfigures/onderwijs/2022/result/show_xyz06

Vooropleiding en opleidingsvarianten in het mbo

Hoe zijn mbo-studenten met een verschillende vo-vooropleiding gespreid over de verschillende opleidingsvarianten? Overzicht 2.11 laat dat zien. Het overzicht heeft betrekking op eerstejaars studenten in de mbo-instellingen in 2023; studenten die na het vo eerst in een andere mbo-instelling een mbo-diploma hebben behaald zijn buiten beschouwing gelaten.

Zoals te verwachten was, vindt instroom vanuit het *praktijkonderwijs* vooral plaats in de entree (91%); acht procent stroomt in op niveau 2.

Ongediplomeerde vmbo-verlaters die instromen in het mbo, doen dit voor twee derde in de entree. In voorgaande jaren was er een geleidelijk afnemend effect zichtbaar van het afschaffen van de drempelloze instroom op niveau 2 in 2014. Het aandeel studenten zonder vmbo-diploma dat instroomt op niveau 2 of hoger lag in 2013 nog op 47 procent, een jaar later was dit gedaald tot 40 procent en

daarna nam het langzaam verder af. In 2023 is sprake van stabilisatie: net als in 2022 stroomt 34 procent van deze studenten in op niveau 2 of hoger.

Het instroomniveau van studenten met vooropleiding *vmbo BB* is de afgelopen jaren weinig veranderd: zij starten in overgrote meerderheid (2023: 95 procent) op niveau 2. Heel anders ligt dit voor studenten met vooropleiding *vmbo KB*. In 2013 startte 20 procent van hen nog op niveau 2, 43 procent op niveau 3 en 36 procent op niveau 4. Overzicht 2.11 laat zien dat de verhoudingen negen jaar later heel anders liggen: nog slechts 11 procent stroomt in op niveau 2 en er stromen inmiddels aanzienlijk meer *vmbo KB* gediplomeerden in op niveau 4 (55%) dan op niveau 3 (34%). Het is moeilijk om aan te geven in hoeverre het toelatingsrecht hierbij een rol speelt. Weliswaar starten *vmbo KB* gediplomeerden sinds de invoering van die wet op een hoger niveau, maar deze opwaartse trend was ook in de jaren daarvoor al zichtbaar.

Studenten met een diploma *vmbo GL of TL* en *havisten* en *vwo'ers* stromen voor het overgrote deel in op niveau 4.

Overzicht 2.11 – Instroom 2023 naar niveau, leerweg en sector - per vooropleidingscategorie (%)

	praktijk- onderwijs	vmbo zonder diploma	havo/ vwo zonder diploma	vmbo BB mèt diploma	vmbo KB mèt diploma	vmbo GL mèt diploma	vmbo TL mèt diploma	havo/ vwo mèt diploma
<i>Niveau</i>								
entree	91	66	1	0	0	0	0	0
niveau 2	8	21	5	95	11	6	5	8
niveau 3	1	5	11	4	34	18	12	16
niveau 4	0	9	83	1	55	76	83	77
<i>Leerweg</i>								
bbl	22	20	13	28	19	14	10	39
bol	50	76	87	72	81	86	90	61
examen-deelnemer	28	3	0	0	0	0	0	1
<i>Opleidingssector</i>								
techniek en gebouwde omgeving	2	5	11	17	15	13	11	18
mobiliteit, transport, logistiek, maritiem	1	3	6	10	8	7	5	7
zorg, welzijn en sport	2	10	30	26	32	32	32	25
handel	1	3	11	8	9	10	11	7
creatieve industrie en ICT	0	3	14	7	10	12	13	14
voedsel, groen en gastvrijheid	1	5	14	17	15	16	13	18
zakelijke dienstverlening en veiligheid	2	5	13	11	11	10	13	8
specialistisch vakmanschap	0	0	1	0	0	0	1	3
entree	91	66	1	0	0	0	0	0
bovensectoraal	0	1	0	3	0	0	0	0
Totaal (= 100%)	3.547	12.483	9.187	15.065	28.893	7.184	43.238	8.439

Lwoo en opleidingsvarianten

Studenten die in het vmbo leerwegondersteunend onderwijs volgden, stromen in vergelijking met andere vmbo-studenten beduidend vaker in op niveau 2, en minder vaak in een opleiding op niveau 4 (overzicht 2.12). Ook is bij hen naar verhouding de bbl meer in trek. Naar opleidingssector onderscheiden de lwoo-leerlingen zich in het eerste jaar van het mbo minder sterk van de studenten die in het vmbo geen lwoo hebben gevolgd. Eerstgenoemden zijn wat vaker te vinden in de sector zorg, welzijn en sport en minder vaak in de creatieve industrie en ICT.

Overzicht 2.12 – Instroom van vmbo'ers met en zonder lwoo in het mbo in 2023, naar niveau, leerweg en sector (%)

	vmbo met lwoo	vmbo zonder lwoo
	%	%
<i>Niveau</i>		
entree	6	7
niveau 2	37	20
niveau 3	22	17
niveau 4	34	56
<i>Leerweg</i>		
bbl	37	21
bol	62	78
examendeelnemer	1	1
<i>Opleidingssector</i>		
techniek en gebouwde omgeving	13	13
Mobiliteit, transport, logistiek, maritiem	7	7
zorg, welzijn en sport	33	30
handel	8	9
creatieve industrie en ICT	7	10
voedsel, groen en gastvrijheid	12	13
zakelijke dienstverlening en veiligheid	11	11
specialistisch vakmanschap	1	1
entree	7	7
bovensectoraal	1	1
Totaal (=100%)	12.417	110.481

3 Jaarresultaat

Dit hoofdstuk geeft een beeld van het studiesucces van het mbo, gemeten aan de indicator jaarresultaat.

Jaarresultaat staat voor wat het mbo per jaar aan gediplomeerden realiseert op niveau 2 tot en met 4. Het gaat daarbij om het totaal aantal gediplomeerden, zowel gediplomeerde instellingsverlaters als gediplomeerden die in de instelling verder studeren. In het jaarresultaat tellen alleen diploma's mee die zijn behaald in het teljaar. Het jaarresultaat wordt uitgedrukt in het percentage gediplomeerden op het totaal aantal gediplomeerden plus het aantal ongediplomeerde instellingsverlaters.

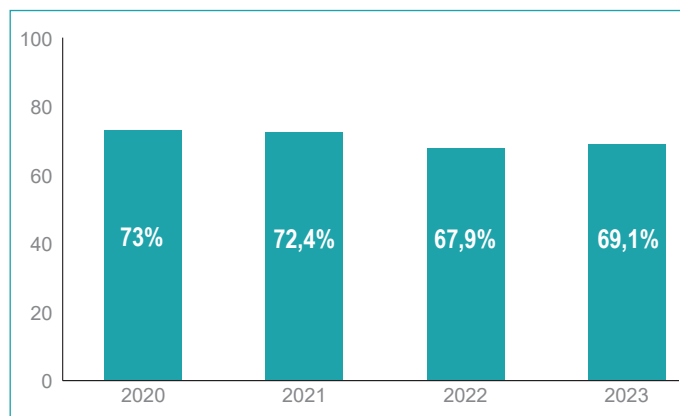
Een gedetailleerde specificatie van de succesindicator jaarresultaat is online te vinden op <https://informatie-encyclopedie.nl/indicatoren>.

In dit hoofdstuk wordt het jaarresultaat over 2023 (studiejaar 2022/23) en voorgaande jaren gepresenteerd, voor de mbo-sector als geheel en uitgesplitst naar opleidingskenmerken en studentkenmerken, inclusief (in een aparte paragraaf) vooropleiding.

3.1 JAARRESULTAAT: EEN OVERALL BEELD

Het jaarresultaat in het mbo is aan schommelingen onderhevig. Nadat het tussen 2008 en 2015 elk jaar is gestegen was in de periode 2016-2019 sprake van een afname. In 2020, het eerste jaar van de coronapandemie, steeg het jaarresultaat tot 73 procent. In 2021 zette een lichte daling in, die zich in 2022 versterkt doorzette. In 2023 is sprake van een bescheiden herstel: het jaarresultaat steeg met 1,2 procentpunt naar 69,1 procent (overzicht 3.1). Ondanks deze stijging ligt het jaarresultaat nog ruim onder het niveau van 2020 en ook onder het niveau van vóór corona.

Overzicht 3.1 – Jaarresultaat 2020 - 2023

De toename van het jaarresultaat in 2023 deed zich zowel voor bij de roc's als - in iets sterkere mate - bij de beroepscolleges.

Overzicht 3.2 – Jaarresultaat 2020 - 2023 per soort instelling

	jaarresultaat			
	2020	2021	2022	2023
	%	%	%	%
roc's	73,0%	72,2%	67,9%	69,0%
beroepscolleges	73,8%	73,7%	67,7%	69,7%

Dynamiek in de scores voor jaarresultaat

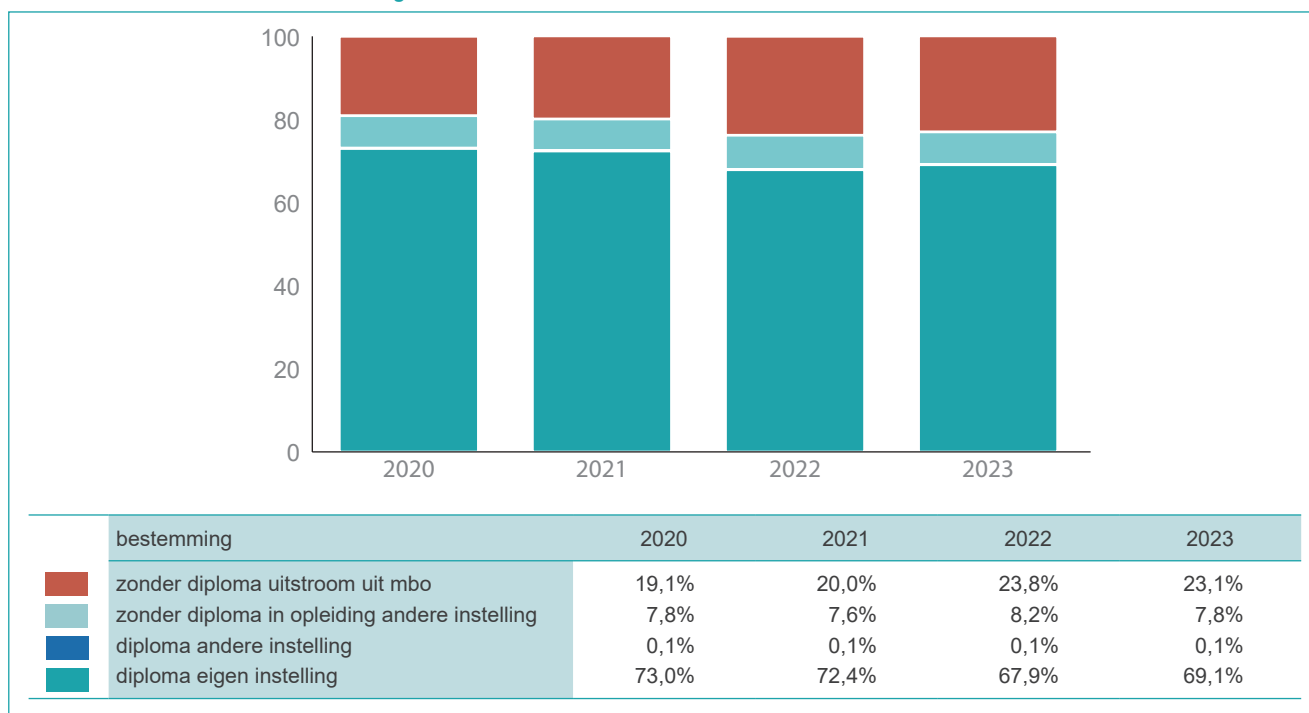
Beide bovenstaande overzichten hebben betrekking op het niveau van de mbo-sector als geheel en op het niveau van de soorten instellingen (roc's, aoc's en vakinstellingen). Als we kijken naar de scores van de 56 afzonderlijke mbo-instellingen, zien we een grotere variatie. In bijlage 1 is van elk van de mbo-instellingen het jaarresultaat tussen 2020 en 2023 weergegeven. Een nadere beschouwing en analyse van deze scores leidt tot de volgende bevindingen:

- De verschillen tussen de mbo-instellingen zijn aanzienlijk:
 - de scores voor jaarresultaat lopen in 2023 uiteen, van 58 procent tot 86 procent;
 - bij 38 mbo-instellingen is het jaarresultaat het afgelopen jaar gestegen, bij 17 gedaald¹³;
 - in vergelijking met 2020 is in 2023 bij 5 mbo-instellingen het jaarresultaat gestegen, waarvan in 1 instelling met meer dan 5 procentpunt; bij de overige 45 instellingen is het jaarresultaat in die periode gedaald, waarvan bij 21 instellingen met meer dan 5 procentpunt^{14 15}.
- De verschillen tussen de mbo-instellingen zijn in 2023 ongeveer even groot als in 2022:
 - de standaarddeviatie (maat voor de spreiding van scores) bedraagt in 2022 4.7 en in 2023 4.8.
- Waar ligt het plafond?
 - bij geen van de 10 mbo-instellingen die in 2020 het *hoogste* jaarresultaat behaalden, is dit in de periode 2020-2023 nog verder gestegen. In de periode tussen 2012 en 2021 lag het plafond steeds op 88 à 89 procent. In 2022 en 2023 bedraagt de hoogste score respectievelijk 85 en 86 procent.

Instellingsverlaters en mbo-verlaters

In de berekening van het jaarresultaat ligt de focus op het niveau van de instelling: het aantal studenten dat in een teljaar een diploma in de instelling behaalt, wordt gedeeld door hetzelfde aantal *plus* het aantal studenten dat de instelling zonder diploma verlaat. Een deel van deze instellingsverlaters verlaat niet het mbo, maar vervolgt de schoolloopbaan in een andere mbo-instelling. Overzicht 3.3 laat zien hoe groot deze groep is. De categorie 'diploma eigen instelling' komt overeen met de score van jaarresultaat: 69,1 procent in 2023. Van de overige 30,9 procent blijkt een deel – 7,8 procent van de populatie voor de indicator jaarresultaat – nog in het mbo te zitten, maar wel in een andere mbo-instelling. Dit zijn met andere woorden wel instellingsverlaters maar geen mbo-verlaters¹⁶. Deze categorie is in vergelijking met 2022 iets kleiner geworden. Het aandeel mbo-verlaters komt in 2023 uit op 23,1 procent, een afname van 0,7 procentpunt in vergelijking met 2022.

Overzicht 3.3 – Succes / bestemming studenten 2020 – 2023

13 Bij 1 mbo-instelling die in schooljaar 2022/2023 is ontstaan na een fusie is geen vergelijking in de tijd mogelijk.

14 Bij 5 mbo-instellingen die in schooljaar 2020/2021, 2021/2022 of 2022/2023 zijn ontstaan na een fusie is geen vergelijking tussen 2023 en 2020 mogelijk.

15 Zoals in voorgaande edities worden in deze sectorrapportage de scores in het meest recente jaar (2023) vergeleken met die van drie jaar eerder (2020). De scores op de indicatoren in het eerste coronajaar 2020 zijn tot op zekere hoogte atypisch. Als we 2023 vergelijken met 2019, het laatste jaar vóór de coronapandemie, zien we dat in 15 mbo-instellingen het jaarresultaat in 2023 is gestegen en in 36 gedaald.

16 Bij de term 'mbo-verlaters' moet worden bedacht dat hierbij ook sprake kan zijn van een tijdelijke situatie: een deel van de ongediplomeerde mbo-verlaters keert later alsnog terug in het mbo om daar een diploma te behalen.

3.2 JAARRESULTAAT EN OPLEIDINGSKENMERKEN

Overzicht 3.4 laat zien wat in de periode 2020 – 2023 de succescijfers zijn voor diverse opleidingsvarianten, naar opleidingssector, niveau en leerweg. Te zien is dat vrijwel over de hele linie het jaarresultaat tussen 2022 en 2023 licht is gestegen. De vrij scherpe daling in 2022 is echter bij geen van de opleidingscategorieën in 2023 goedge maakt. De scores voor de opleidingssectoren wijzen uit dat het jaarresultaat in de sector techniek en gebouwde omgeving hoger is dan gemiddeld, en in de sector handel juist lager. Net als in 2022 ligt het jaarresultaat voor de bbl ruim 5 procentpunt hoger dan voor de bol. Verder zien we dat de scores voor de opleidingsniveaus elkaar in 2023 niet veel ontlopen.

3.3 JAARRESULTAAT EN STUDENTKENMERKEN

Het jaarresultaat in 2020 tot en met 2023 is in overzicht 3.5 weergegeven naar geslacht, leeftijd en migratieachtergrond. Het beeld dat daaruit naar voren komt is verge-

lijikbaar met de hiervoor beschreven bevindingen voor de opleidingskenmerken: over de hele linie is in 2023 sprake van een iets hoger jaarresultaat dan in 2022. Het betreft, in verhouding tot de forse daling in voorgaande jaren, een bescheiden verbetering.

De verhoudingen tussen de studentcategorieën onderling zijn de afgelopen jaren niet gewijzigd:

- Vrouwelijke studenten zijn succesvoller dan mannelijke, het verschil bedraagt in 2023 vijf procentpunt.
- Wat betreft de leeftijd valt de lage score op van de jongste studenten (nog geen 18 jaar). Dit heeft te maken met de rekenbasis (populatie) voor de indicator jaarresultaat¹⁷. De scores voor studenten vanaf 30 jaar zijn hoger dan gemiddeld. Dit komt overeen met het relatief hoge jaarresultaat in de bbl (overzicht 3.4), waarin de oudere studenten zijn oververtegenwoordigd.
- Het studiesucces varieert per migratieachtergrond: voor studenten met een Nederlandse achtergrond bedraagt het jaarresultaat 72,4 procent, 12 procentpunt hoger dan voor studenten met een niet-westerse migratieachtergrond. Het jaarresultaat voor studenten met een westerse migratieachtergrond ligt hier tussenin met 64,6 procent.

Overzicht 3.4 – Jaarresultaat 2020 - 2023 per opleidingsvariant

	jaarresultaat			
	2020	2021	2022	2023
	%	%	%	%
Opleidingssector¹				
techniek en gebouwde omgeving	74,9	74,9	71,8	72,7
mobiliteit, transport, logistiek, maritiem	73,7	70,9	67,0	70,6
zorg, welzijn en sport	74,1	73,6	68,6	70,1
handel	67,6	66,9	62,8	64,6
creatieve industrie en ICT	71,6	70,4	65,7	65,6
voedsel, groen en gastvrijheid	73,3	72,6	68,0	68,1
zakelijke dienstverlening en veiligheid	73,5	73,1	69,6	69,1
specialistisch vakmanschap	72,3	72,8	68,2	68,1
bovensectoraal	72,8	71,2	58,9	64,9
Niveau				
niveau 2	72,9	72,7	68,9	69,2
niveau 3	72,9	72,4	67,3	69,7
niveau 4	73,2	72,2	67,8	68,8
Leerweg				
bbl	72,8	73,8	70,6	71,5
bol	71,4	69,8	64,8	66,0

¹⁷ De populatie voor het berekenen van jaarresultaat omvat instellingsverlaters met of zonder diploma en gediplomeerde doorstromers binnen de instelling. Studenten die zonder diploma in de eigen instelling blijven, vallen daarbuiten. Studenten onder 18 jaar zijn overwegend eerstejaars. In het eerste jaar worden nog weinig diploma's behaald – relatief weinig studenten tellen positief mee voor deze indicator - en de ongediplomeerde uitstroom – die negatief meetelt - is relatief hoog.

- Het jaarresultaat voor studenten die in een armoede-probleemcumulatiegebied (apc-gebied) wonen ligt de afgelopen jaren steeds 8 à 9 procentpunt lager dan voor studenten die niet in een apc-gebied wonen.

Overzicht 3.5 – Jaarresultaat 2020 - 2023 per student-categorie

	jaarresultaat			
	2020	2021	2022	2023
	%	%	%	%
Geslacht				
man	69,8	68,9	65,0	66,7
vrouw	76,5	76,1	71,0	71,6
Leeftijdscategorie				
jonger dan 18 jaar	42,9	42,8	38,1	40,2
18-22 jaar	79,0	78,2	73,9	74,9
23-26 jaar	73,9	72,6	68,6	69,7
27-29 jaar	74,9	74,9	71,7	72,7
30-39 jaar	77,6	78,7	76,3	77,3
40 jaar of ouder	79,2	81,6	78,9	79,8
Migratieachtergrond				
Nederlandse achtergrond	76,0	75,4	71,0	72,4
westerse migratie-achtergrond	68,3	68,0	63,4	64,6
niet-westerse migratie-achtergrond	64,3	64,1	59,9	60,4
Apc-gebied				
apc-gebied	66,6	65,8	61,0	62,1
geen apc-gebied	75,0	74,4	70,1	71,3

3.4 JAARRESULTAAT EN VOOROPLEIDING

Het studiesucces van mbo-studenten loopt uiteen naar vooropleidingsniveau (zie overzicht 3.6). Als we 2023 vergelijken met 2022, zien we dat bij vrijwel alle vooropleidingscategorieën het jaarresultaat in 2023 iets hoger ligt. Een uitzondering betreft studenten die zonder diploma havo of vwo het mbo zijn ingestroomd. Voor hen is het jaarresultaat het tweede jaar op rij gedaald, in totaal met 8 procentpunt.

De omvang van de verschillen tussen de scores van de vooropleidingscategorieën onderling wijst erop dat het niveau van de vooropleiding (vo) van studenten in relatief sterke mate samenhangt met hun succeskans. Mbo-studenten zonder een vmbo-diploma scoren gemiddeld duidelijk lager dan gemiddeld. In 2023 bedroeg het jaarresultaat voor deze groep 56 procent. Voor mbo-studenten met een diploma van vmbo GL, vmbo TL of havo/vwo is het jaarresultaat het hoogst, tussen 72 en 76 procent. De scores van de andere vooropleidingscategorieën houden het midden tussen deze beide uitersten.

Lwoo en studiesucces

Studenten die in het vmbo leerwegondersteunend onderwijs hebben gevolgd, waren tot 2019 in het mbo iets minder succesvol dan de overige studenten. Dat komt doordat studenten met een lwoo-achtergrond zijn oververtegenwoordigd in de vmbo-leerwegen waar het jaarresultaat relatief laag is (met name de basisberoepsgerichte leerweg,

Overzicht 3.6 – Jaarresultaat 2020 – 2023 naar vooropleiding

	jaarresultaat			
	2020	2021	2022	2023
	%	%	%	%
praktijkonderwijs	68,2	66,5	61,5	63,1
vmbo zonder diploma	59,0	58,8	55,0	55,8
havo/vwo zonder diploma	69,8	69,9	64,5	61,8
vmbo BB met diploma	71,6	71,4	66,7	67,6
vmbo KB met diploma	73,0	72,3	67,3	68,5
vmbo GL met diploma	79,1	78,5	74,7	76,2
vmbo TL met diploma	76,3	74,7	70,4	72,1
havo/vwo met diploma	78,2	76,6	72,5	73,7
vooropleiding vo onbekend	73,0	75,1	72,4	73,2
Totaal	73,0	72,4	67,9	69,1

zie overzicht 2.10 in hoofdstuk 2). In 2020 was het verschil tussen mbo-studenten met en zonder lwoo-achtergrond marginaal. Sinds 2021 ligt het jaarresultaat voor studenten met lwoo-achtergrond juist iets hoger dan voor de overige studenten (overzicht 3.7). De trend van de laatste jaren is dus dat studenten met een lwoo-achtergrond in het mbo in verhouding tot de overige studenten steeds beter presteren als het gaat om studiesucces.

Overzicht 3.7 – Jaarresultaat 2020 - 2023 voor studenten met en zonder lwoo in het vo

	jaarresultaat			
	2020	2021	2022	2023
	%	%	%	%
lwoo	73,3	73,4	69,0	70,4
geen lwoo	73,0	71,7	67,1	68,3

3.5 DUIDING VAN HET JAARRESULTAAT 2023

2023 is het eerste jaar na de coronapandemie, die in de jaren 2020-2022 van grote invloed is geweest op het mbo-onderwijs, op het welzijn van mbo-studenten en ook op het studiesucces van mbo-instellingen. Met name in 2022 was sprake van een forse daling van het jaarresultaat. De vraag is of en in hoeverre het jaarresultaat zich in 2023 kon herstellen. Dat blijkt in bescheiden mate het geval. In vergelijking met 2022 is sprake van een licht herstel, maar het jaarresultaat ligt nog duidelijk onder het niveau van vóór corona.

Op basis van cijfermatige analyse van de databestanden voor deze benchmark kan de bevinding dat het studiesucces nog niet terug is op het pre-corona niveau niet worden verklaard. Mogelijk is sprake van een na-ijl effect van de coronapandemie; veel studenten die de negatieve invloed van de afgelopen coronapandemie (wat betreft welzijn, leerachterstanden, motivatie) hebben ervaren zitten immers nog in het mbo. Ook kunnen de versoepelde exameneisen in het voortgezet onderwijs tijdens de coronapandemie nog van invloed zijn op de uitval in het mbo: een deel van de studenten startte met minder baggage hun mbo-opleiding¹. De komende jaren, als de generatie studenten die de impact van de coronapandemie heeft ervaren het mbo heeft verlaten, wordt wellicht duidelijker of mbo-instellingen erin slagen het studiesucces weer te vergroten. In beschouwingen over de recente ontwikkeling van het studiesucces wordt naast de invloed van de coronapandemie vaak gewezen op de rol van de arbeidsmarkt: de schaarste aan personeel maakt het aantrekkelijk voor studenten om werk te verkiezen boven hun studie. Dit lijkt echter niet de enige factor te zijn, aangezien ook in de periode vóór de coronapandemie sprake was van krapte op de arbeidsmarkt. Dat het jaarresultaat vrijwel over de hele linie – dat wil zeggen bij veruit de meeste mbo-instellingen en bij alle studentcategorieën en opleidingsvarianten - nog achterblijft bij de periode vóór corona is in algemene zin wel een indicatie dat externe factoren hier (mede) debet aan zijn.

18 Ministerie van OCW (2023). *Nationaal Programma Onderwijs. Vierde voortgangsrapportage*. Den Haag: Ministerie van OCW.

4 Diplomaresultaat

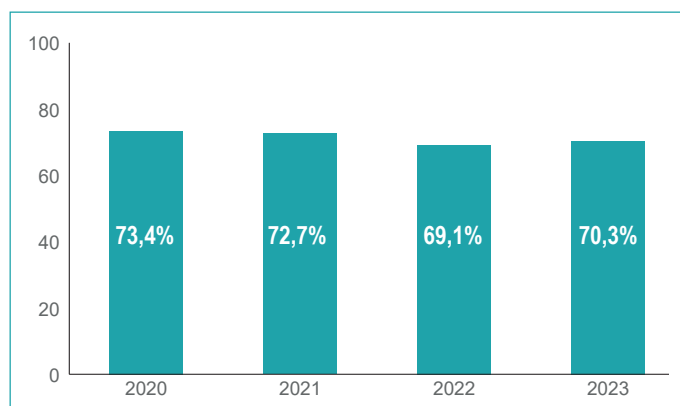
Diplomaresultaat staat voor het aandeel mbo-studenten dat het mbo verlaat met een diploma op niveau 2, 3 of 4. Het diplomaresultaat wordt uitgedrukt in het percentage instellingsverlaters met een mbo-diploma op het totale aantal instellingsverlaters. Indien een mbo-student ooit in voorgaande zes jaren een mbo-diploma heeft behaald, wordt dit ook in beschouwing genomen. Diplomaresultaat richt zich met andere woorden op studiesucces voor mbo-verlaters gedurende hun loopbaan in het mbo. Een gedetailleerde specificatie van de succesindicator diplomaresultaat is online te vinden op <https://informatie-encyclopedie.nl/indicatoren>.

Diplomaresultaat voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

Net als het jaarresultaat is het diplomaresultaat, na een forse daling in 2021 en met name 2022, in 2023 licht gestegen. Het ligt nog wel 3 procent onder de score in 2020.

Het lichte herstel van het diplomaresultaat in 2023 deed zich voor bij zowel de roc's als de beroepscolleges (overzicht 4.2). De scores van beide soorten instellingen ontlopen elkaar in 2023 niet veel.

Overzicht 4.1 – Diplomaresultaat 2020 - 2023

Overzicht 4.2 – Diplomaresultaat 2020 - 2023 per soort instelling

	diplomaresultaat			
	2020	2021	2022	2023
	%	%	%	%
roc's	73,4%	72,7%	69,2%	70,3%
beroepscolleges	73,7%	73,4%	68,1%	69,7%

Diplomaresultaat naar studentkenmerken

In overzicht 4.3 is het diplomaresultaat gespecificeerd naar studentkenmerken. Uit het overzicht is af te leiden dat:

- vrouwen beter scoren dan mannen; het verschil is in 2023 wel iets kleiner geworden.
- afgezien van de extreem lage score voor de studenten jonger dan 18 jaar¹⁹ er geen grote verschillen zijn tussen de leeftijdscategorieën; studenten vanaf 30 jaar - voornamelijk bbl'ers - scoren iets hoger dan gemiddeld;
- het diplomaresultaat bij studenten met een (in het bijzonder niet-westerse) migratieachtergrond, achterblijft bij het diplomaresultaat bij studenten met een Nederlandse achtergrond;
- studenten die in het vmbo geen diploma hebben behaald, minder succesvol zijn dan gemiddeld; dit geldt in toenemende mate ook voor mbo-studenten die als ongediplomeerde havist of vwo'er zijn ingestroomd.

¹⁹ Bij overzicht 3.5 in hoofdstuk 3 is uiteengezet wat hiervan de achtergrond is.

- het diplomaresultaat bij studenten die in het vmbo leer-
wegondersteunend onderwijs hebben gevolgd, in 2023
hoger uitvalt dan gemiddeld, en het verschil met de
overige studenten wordt elk jaar iets groter;
- studenten die in een armoedeprobleemcumulatiegebied
(apc-gebied) wonen minder succesvol zijn dan studen-
ten die niet in een apc-gebied wonen.

Overzicht 4.3 – Diplomaresultaat 2020 - 2023 naar studentkenmerken

		2020	2021	2022	2023
		%	%	%	%
Geslacht	man	69,7	68,8	65,5	67,1
	vrouw	77,3	76,9	72,8	73,6
Leeftijdscategorie	jonger dan 18 jaar	29,0	29,4	27,3	29,7
	18-22 jaar	80,9	80,1	76,6	77,5
	23-26 jaar	79,4	78,2	75,0	76,4
	27-29 jaar	77,9	76,5	74,5	75,3
	30-39 jaar	77,6	79,5	77,1	78,2
	40 jaar of ouder	79,2	81,7	79,2	80,1
Migratieachtergrond	Nederlandse achtergrond	76,4	75,6	71,9	73,4
	westerse migratieachtergrond	68,7	68,1	64,8	65,5
	niet-westerse migratieachtergrond	64,4	64,8	61,6	62,2
Vo-vooropleidingscategorie	praktijkonderwijs	67,3	65,4	63,8	65,9
	vmbo zonder diploma	58,5	58,2	56,8	58,4
	havo/vwo zonder diploma	69,3	69,5	64,3	61,1
	vmbo B met diploma	73,1	73,5	70,8	72,0
	vmbo K met diploma	72,8	72,1	67,4	68,8
	vmbo G met diploma	79,5	78,2	74,8	75,9
	vmbo T met diploma	76,3	74,7	70,5	72,0
	havo/vwo met diploma	78,1	76,3	72,1	73,2
	vooropleiding vo onbekend	72,7	75,2	73,1	73,9
Lwoo	lwoo	74,7	75,6	73,3	75,7
	geen lwoo	73,1	71,7	67,5	68,7
Apc-gebied	apc-gebied	67,3	66,7	62,7	64,1
	geen apc-gebied	75,2	74,6	71,0	72,2

5 Startersresultaat

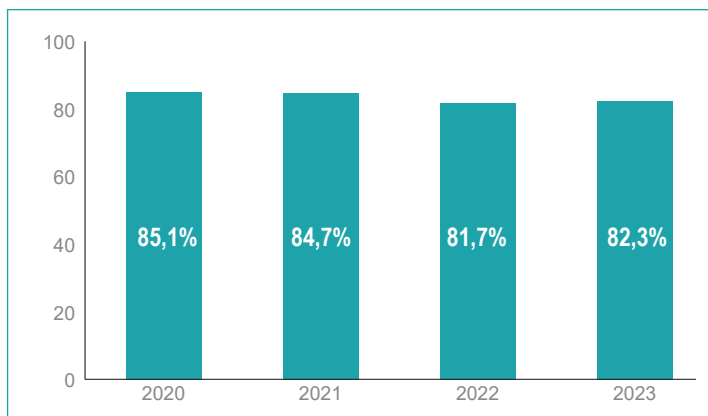
De indicator startersresultaat is specifiek gericht op het studiesucces in het eerste jaar. Startersresultaat wordt uitgedrukt in het percentage nieuwe instromers dat een jaar later nog studeert bij de instelling of de instelling heeft verlaten met een diploma; het is daarmee de tegenhanger van ongediplomeerde uitval in het eerste jaar. Een gedetailleerde specificatie van de succesindicator startersresultaat is online te vinden op <https://informatie-encyclopedie.nl/indicatoren>.

Startersresultaat voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

Overzicht 5.1 geeft het startersresultaat weer voor 2020 tot en met 2023. Daarbij hebben de jaren betrekking op het moment waarop het startersresultaat wordt gemeten, bijvoorbeeld: het percentage voor 2023 heeft betrekking op het resultaat van instroomcohort 2022.

Van de instromers in 2022 heeft 82,3 procent op 1 oktober 2023 in de instelling een diploma behaald of is nog in opleiding. Het percentage uitvallers in het eerste jaar bedraagt daarmee 17,7 procent. Net als het jaar- en diploma-resultaat is het startersresultaat in 2023 iets opgekrabbeld maar lang niet voldoende om het verlies in 2021 en 2022 goed te maken. Bij roc's is het startersresultaat in 2023 enkele procenten hoger dan bij de beroepscolleges (overzicht 5.2).

Overzicht 5.1 – Startersresultaat 2020 - 2023

Overzicht 5.2 – Startersresultaat 2020 - 2023 per soort instelling

	startersresultaat eerstejaars			
	2019 in 2020	2020 in 2021	2021 in 2022	2022 in 2023
	%	%	%	%
roc's	85,3%	84,8%	82,0%	82,5%
beroepscolleges	83,6%	83,4%	79,8%	79,9%

Startersresultaat naar opleidings- en studentkenmerken

Overzicht 5.3 laat zien dat in 2023 het startersresultaat in de instelling naar verhouding gering - en de uitval in het eerste jaar dus relatief hoog - is bij:

- studenten met een niet-westerse migratieachtergrond;
- studenten in de leeftijdsklassen 18-22 jaar en 23-26 jaar. De leeftijdscategorie jonger dan 18 jaar scoort juist bovengemiddeld. Dit betreft vaak eerstejaars studenten die na een jaar nog op dezelfde school zitten en in dat geval positief meetellen bij deze indicator;
- studenten in de opleidingssector handel;
- studenten die in het vmbo geen diploma hebben behaald. Ook studenten afkomstig uit het praktijkonderwijs hebben in 2023 een lagere score dan gemiddeld. Studenten afkomstig uit de gemengde leerweg van het vmbo zijn relatief succesvol;
- studenten die in een apc-gebied wonen.

Bij de genoemde groepen studenten is het verschil met de gemiddelde score minimaal 3 procentpunt.

Overzicht 5.3 – Startersresultaat 2020 - 2023 naar opleidings- en studentkenmerken

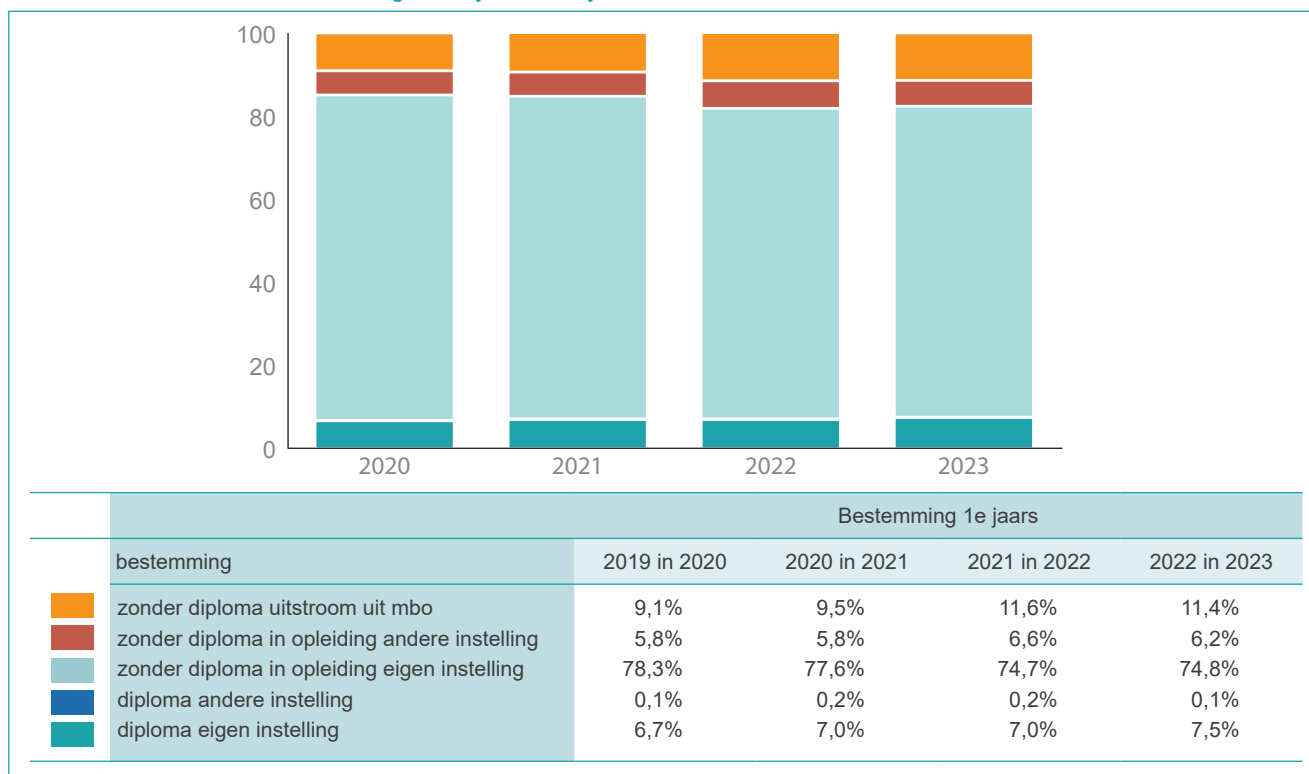
		starters-resultaat 1ejaars			
		2019 in 2020	2020 in 2021	2021 in 2022	2022 in 2023
		%	%	%	%
Niveau	2	83,7	83,5	80,6	80,5
	3	84,7	84,3	81,7	82,6
	4	85,9	85,4	82,3	83,0
Leerweg	bbl	84,2	84,0	82,3	82,3
	bol	85,4	84,9	81,5	82,3
Opleidingssector	techniek en gebouwde omgeving	86,0	86,1	83,4	84,1
	mobiliteit, transport, logistiek, maritiem	84,3	83,2	80,4	81,5
	zorg, welzijn en sport	86,7	86,5	83,4	83,9
	handel	81,2	81,8	78,1	78,8
	creatieve industrie en ICT	85,2	83,9	81,1	81,6
	voedsel, groen en gastvrijheid	83,2	82,6	79,4	80,5
	zakelijke dienstverlening en veiligheid	85,3	84,4	81,8	81,1
	specialistisch vakmanschap	85,8	83,8	82,4	80,7
	bovensectoraal	86,2	84,1	80,6	80,0
Geslacht	man	83,5	83,0	80,2	81,0
	vrouw	86,8	86,5	83,3	83,6
Leeftijdscategorie	jonger dan 18 jaar	87,8	87,2	84,4	85,1
	18-22 jaar	78,4	78,1	73,5	74,0
	23-26 jaar	80,5	79,8	77,4	76,9
	27-29 jaar	85,3	83,8	81,7	82,3
	30-39 jaar	86,5	86,3	85,6	85,5
	40 jaar of ouder	86,4	86,6	85,6	85,3
Migratieachtergrond	Nederlandse achtergrond	86,5	86,0	83,2	84,1
	westerse migratieachtergrond	83,1	82,0	79,6	79,4
	niet-westerse migratieachtergrond	81,1	81,3	77,9	77,7
Vooropleidingscategorie VO	praktijkonderwijs	82,2	81,3	77,9	76,8
	vmbo zonder diploma	76,2	75,4	70,7	71,7
	havo/vwo zonder diploma	84,4	82,0	80,2	82,3
	vmbo B met diploma	84,5	84,5	81,5	81,6
	vmbo K met diploma	85,5	85,1	81,9	82,6
	vmbo G met diploma	89,3	88,9	86,7	86,8
	vmbo T met diploma	87,1	86,6	83,6	84,3
	havo/vwo met diploma	85,8	84,7	81,9	83,2
	vooropleiding vo onbekend	83,5	83,7	82,4	81,9
Lwoo	lwoo	84,9	83,9	80,1	79,8
	geen lwoo	85,4	84,9	81,9	82,6
Apc-gebied	apc-gebied	81,8	81,5	78,2	78,5
	geen apc-gebied	86,1	85,6	82,8	83,4

Instellingsverlaters en mbo-verlaters

Uit overzicht 5.1 bleek dat 17,7 procent van de studenten die in 2022 instroomden, in de loop van het eerste jaar zonder diploma de instelling heeft verlaten. Overzicht 5.4 wijst uit dat deze ongediplomeerde instellingsverlaters niet allemaal mbo-verlaters zijn: een deel van hen is doorge-

stroemd naar een andere mbo-instelling. In 2023 betrof dit 6,2 procent van de instromers uit 2022, waarbij een kleine groep (0,1 procent) in de andere instelling een diploma heeft behaald²⁰. Het aandeel ongediplomeerde mbo-verlaters onder de eerstejaars neemt in 2023 iets af en bedraagt 11,4 procent²¹.

Overzicht 5.4 – Succes / bestemming eerstejaars na 1 jaar 2020 - 2023

²⁰ De score voor startersresultaat in overzicht 5.1 komt overeen met de opgetelde scores van de categorieën 'diploma eigen instelling' en 'zonder diploma in opleiding eigen instelling' en gedeeltelijk 'diploma andere instelling' in overzicht 5.4. 'Diploma andere instelling' telt positief mee bij startersresultaat als de student op de peildatum nog (of weer) in opleiding is bij de instelling waar hij/zij is ingestroomd.

²¹ Met ongediplomeerde mbo-verlaters wordt aangegeven dat deze studenten niet meer zijn ingeschreven bij een reguliere mbo-instelling. Een deel van deze studenten leert verder in andere onderwijsinstellingen zoals vavo, of particulier onderwijs. Hoe groot deze groep is, kan op basis van de beschikbare data niet worden berekend.

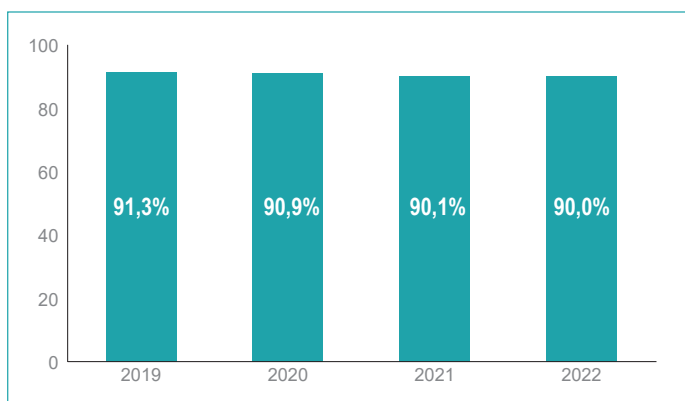
6 Passende plaatsing

Deze indicator geeft aan of de plaatsing van de eerstejaars op een mbo-niveau overeenkomt met wat passend wordt geacht op basis van de vooropleiding. Er zijn drie mogelijkheden: plaatsing op niveau, plaatsing boven niveau en plaatsing onder niveau. De opgetelde percentages voor 'op' en 'boven' niveau vormen samen de score voor 'passende plaatsing'. Bij de normering worden de vooropleiding in het vo, eerder in het mbo behaalde diploma's en de leeftijd van de instromers betrokken. Onderstaand schema geeft weer welk mbo-niveau passend wordt geacht.

vooropleidingscategorie	op niveau	opmerking
onbekend	2	bovenplaatsing niet mogelijk
praktijkonderwijs, geen vmbo-diploma	1	onderplaatsing niet mogelijk
vmbo-g of -t, havo/vwo met en zonder diploma	4	bovenplaatsing niet mogelijk
vmbo-b, vm2, vbo, mbo-1 en leeftijd 27+	2	
vmbo-k, mbo-2	3	
mbo-3, mbo-4	4	bovenplaatsing niet mogelijk

Een gedetailleerde specificatie van de succesindicator passende plaatsing is online te vinden op <https://informatie-encyclopedie.nl/indicatoren>.

Overzicht 6.1 – Passende plaatsing eerstejaars 2019 - 2022

Passende plaatsing voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

Negen op de tien instromers in de mbo-instellingen worden 'passend' geplaatst, dat wil zeggen op of boven het opleidingsniveau dat kan worden verwacht op basis van de vooropleiding. In 2022 is de score voor passende plaatsing een fractie gedaald (overzicht 6.1). De scores van de beroepscolleges blijven hierbij iets achter op die van roc's (overzicht 6.2). Bij beide soorten instellingen deed de daling in 2022 zich voor.

Overzicht 6.2 – Passende plaatsing eerstejaars 2019 - 2022 per soort instelling

	passende plaatsing eerstejaars			
	2019	2020	2022	2022
	%	%	%	%
roc's	91,5%	91,0%	90,3%	90,2%
beroepscolleges	90,3%	89,7%	88,4%	87,6%

Passende plaatsing naar opleidings- en studentkenmerken

Overzicht 6.3 laat zien hoe de scores voor passende plaatsing variëren naar opleidingsniveau, leerweg en sector en naar studentkenmerken. De scorepatronen voor passende plaatsing verschillen deels met die van de diplomagerichte indicatoren jaar-, diploma- en startersresultaat. Zo hebben studenten met een (niet-westerse en westerse) migratieachtergrond, studenten met een lwoo-achtergrond, jonge studenten en studenten die in een apc-gebied wonen, een hogere score dan gemiddeld. Ook zijn er relatief grote verschillen tussen de opleidingsniveaus, tussen de leerwegen (bol scoort aanzienlijk hoger dan bbl) en tussen de opleidingssectoren. Dit kan erop wijzen dat met passende plaatsing een andere dimensie van studieresultaat wordt uitgedrukt dan met de diplomagerichte indicatoren (zie ook bijlage 5).

Overzicht 6.3 – Passende plaatsing 1ejaars 2019 - 2022 naar opleidings- en studentkenmerken

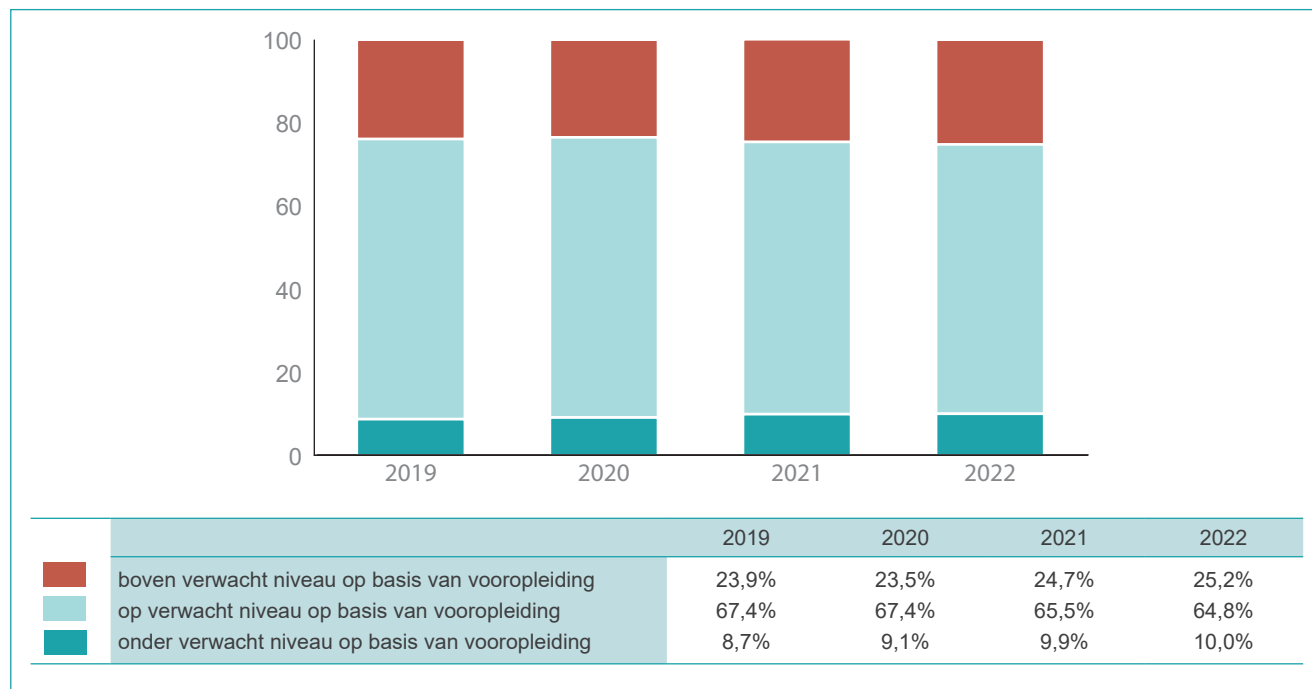
		passende plaatsing 1ejaars			
		2019	2020	2021	2022
		%	%	%	%
Niveau ¹	2	85,5	84,4	82,8	81,8
	3	76,0	73,9	72,8	71,9
	4	100,0	100,0	100,0	100,0
Leerweg	bbl	83,9	82,5	82,1	82,1
	bol	94,0	93,6	93,1	93,2
Opleidingssector	techniek en gebouwde omgeving	84,5	82,5	79,7	78,9
	mobiliteit, transport, logistiek, maritiem	83,0	81,8	79,8	79,8
	zorg, welzijn en sport	96,7	97,2	96,9	97,1
	handel	94,4	94,7	95,1	95,1
	creatieve industrie en ICT	97,6	97,5	97,1	96,8
	voedsel, groen en gastvrijheid	87,6	86,0	85,0	84,6
	zakelijke dienstverlening en veiligheid	84,8	83,3	81,3	82,1
	specialistisch vakmanschap	96,8	97,2	97,9	97,6
	bovensectoraal	98,6	95,6	94,9	94,1
Geslacht	man	88,2	87,7	86,4	86,0
	vrouw	94,6	94,3	94,1	94,1
Leeftijdscategorie ¹	jonger dan 18 jaar	91,3	90,7	89,7	89,3
	18-22 jaar	89,1	88,9	87,8	87,8
	23-26 jaar	79,0	81,2	79,7	78,4
	27-29 jaar	100,0	100,0	100,0	100,0
	30-39 jaar	100,0	100,0	100,0	100,0
	40 jaar of ouder	100,0	100,0	100,0	100,0
Migratieachtergrond	Nederlandse achtergrond	89,6	88,9	87,9	87,7
	westerse migratieachtergrond	93,0	93,3	92,1	92,4
	niet-westerse migratieachtergrond	96,5	96,5	96,4	96,2
Vooropleidingscategorie VO	praktijkonderwijs	98,7	98,7	98,3	98,4
	vmbo zonder diploma	98,6	99,0	98,8	98,7
	havo/vwo zonder diploma	87,0	85,8	84,6	86,4
	vmbo B met diploma	97,7	97,8	97,6	97,5
	vmbo K met diploma	90,4	89,8	89,0	89,2
	vmbo G met diploma	80,6	79,4	77,5	76,1
	vmbo T met diploma	86,9	86,5	85,1	85,0
	havo/vwo met diploma	85,0	85,5	85,4	84,6
	vooropleiding vo onbekend	99,8	99,9	99,8	99,7
Lwoo	lwoo	94,6	94,4	93,4	93,2
	geen lwoo	89,4	89,2	88,5	88,4
Apc-gebied	apc-gebied	93,9	93,9	93,4	93,0
	geen apc-gebied	90,6	90,0	89,1	89,1

¹ De normering van de indicator passende plaatsing - zie het schema in de inleiding van dit hoofdstuk - is zodanig dat studenten op niveau 4 en studenten die 27 jaar of ouder zijn, per definitie zijn geplaatst op minimaal het verwachte niveau; daarom geldt voor hen de maximale score van 100%.

Overzicht 6.4 laat de ontwikkeling van het resultaat voor passende plaatsing zien op basis van een driedeling: plaatsing onder, op of boven het - op basis van de vooropleiding -

verwachte niveau. Dan blijkt dat in 2022 in vergelijking met een jaar eerder iets meer studenten boven of juist onder het verwachte niveau zijn geplaatst.

Overzicht 6.4 – Plaatsing eerstejaars 2019 - 2022 onder, op of boven verwacht niveau

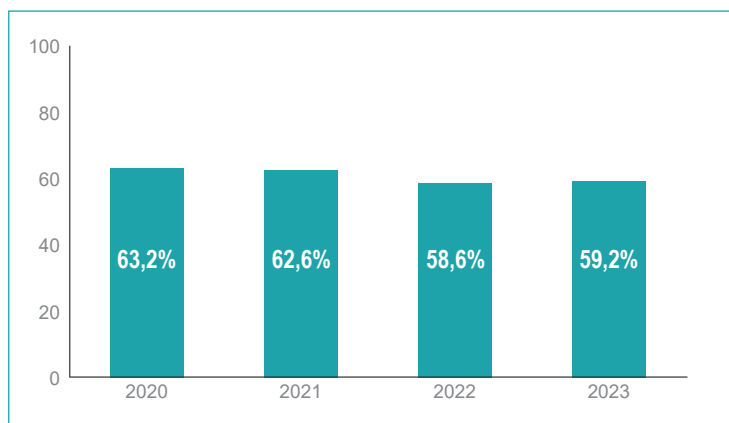
7 Passend diploma

Deze indicator geeft aan of bij instellingsverlaters het niveau van het behaalde diploma op basis van normen van de Onderwijsinspectie past bij de vooropleiding. Er zijn vier mogelijkheden: diploma onder, op of boven het verwachte niveau, of geen diploma. De opgetelde percentages voor 'op' en 'boven' niveau vormen samen de score voor 'passend diploma'. Onderstaand schema geeft weer welk mbo-niveau passend wordt geacht. Het verschil met passende plaatsing is dat voor studenten zonder vmbo-diploma een diploma op niveau 2 (startkwalificatie) passend wordt geacht.

vooropleidingscategorie	op niveau	opmerking
onbekend	2	bovenplaatsing niet mogelijk
praktijkonderwijs	1	onderplaatsing niet mogelijk
geen vmbo-diploma	2	
vmbo-g of -t, havo/vwo met en zonder diploma	4	bovenplaatsing niet mogelijk
vmbo-b, vm2, vbo, mbo-1 en leeftijd 27+	2	
vmbo-k, mbo-2	3	
mbo-3, mbo-4	4	bovenplaatsing niet mogelijk

Een gedetailleerde specificatie van de succesindicator passend diploma is online te vinden op <https://informatie-encyclopedie.nl/indicatoren>.

Overzicht 7.1 – Passend diploma 2020 - 2023

Passend diploma voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

De score voor passend diploma bedraagt in 2023 59,2 procent (overzicht 7.1). De ontwikkeling van de score voor passend diploma volgt het patroon van jaar- en diplomaresultaat: na de forse daling in twee voorgaande jaren is in 2023 sprake van een licht herstel. Dit deed zich voor bij zowel de roc's als de beroepscolleges (overzicht 2)

Overzicht 7.2 – Passend diploma 2020 - 2023 per soort instelling

	2020	2021	2022	2023
	%	%	%	%
roc's	63,2%	62,5%	58,6%	59,3%
beroepscolleges	63,8%	63,8%	58,0%	58,8%

Passend diploma naar studentkenmerken

Het onderscheid naar studentkenmerken in overzicht 7.3 laat in grote lijnen hetzelfde patroon zien als bij jaar- en diplomaresultaat. Dat is niet verwonderlijk aangezien – naast de hoogte van het diplomaniveau in relatie tot de vooropleiding – het al dan niet behalen van het diploma in belangrijke mate de score voor passend diploma bepaalt.

Overzicht 7.3 – Passend diploma 2020 - 2023 naar studentkenmerken

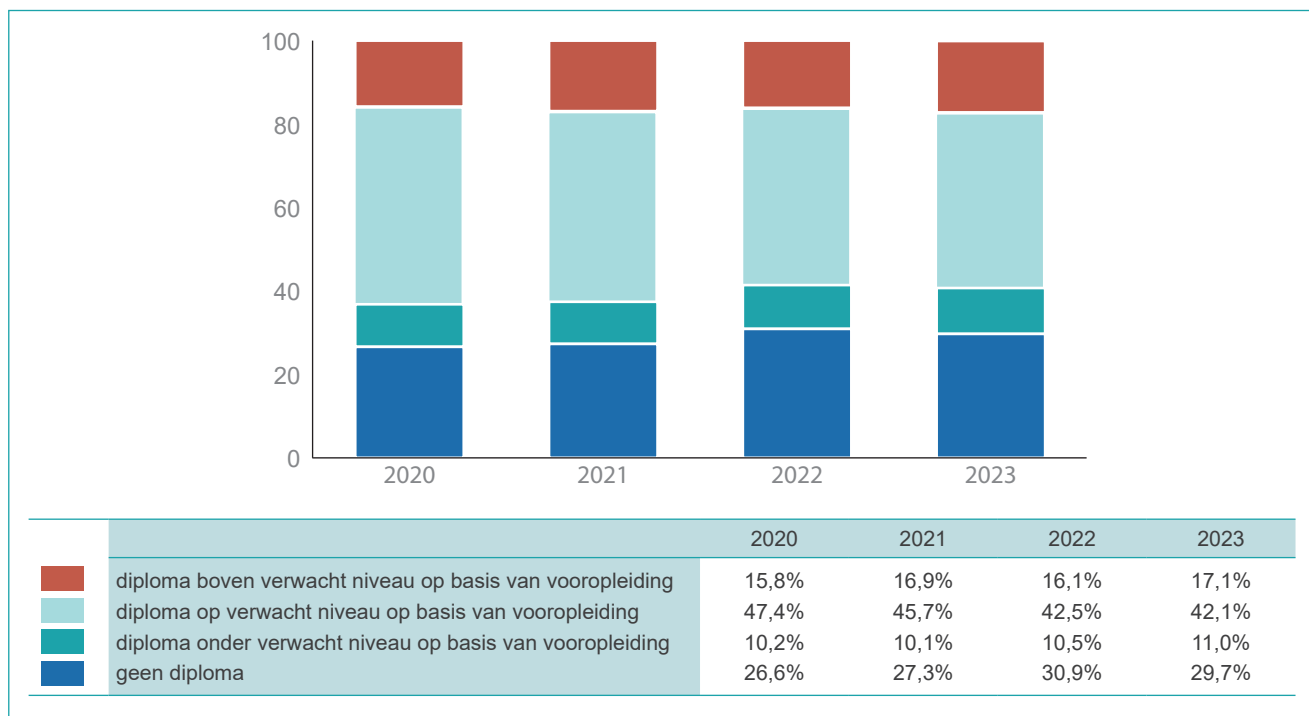
		2020	2021	2022	2023
		%	%	%	%
Geslacht	man	57,5	56,6	53,0	53,8
	vrouw	69,2	69,0	64,3	64,9
Leeftijdscategorie	jonger dan 18 jaar	22,4	22,2	20,2	21,1
	18-22 jaar	69,1	68,2	64,1	64,5
	23-26 jaar	60,9	60,1	57,6	57,8
	27-29 jaar	77,9	76,5	74,5	75,3
	30-39 jaar	77,6	79,5	77,1	78,2
	40 jaar of ouder	79,2	81,7	79,2	80,1
Migratieachtergrond	Nederlandse achtergrond	65,7	64,9	60,8	61,5
	westerse migratieachtergrond	60,0	59,4	55,4	56,1
	niet-westerse migratieachtergrond	55,7	55,9	52,7	53,4
Vo-vooropleidingscategorie	praktijkonderwijs	56,6	54,4	51,2	53,8
	vmbo zonder diploma	49,3	48,7	46,8	47,6
	havo/vwo zonder diploma	60,1	59,2	55,2	51,0
	vmbo B met diploma	60,7	60,5	56,8	58,6
	vmbo K met diploma	62,6	61,9	57,1	57,9
	vmbo G met diploma	64,2	62,9	58,7	59,2
	vmbo T met diploma	65,4	64,1	59,8	60,0
	havo/vwo met diploma	68,4	67,9	63,3	63,2
	vooropleiding vo onbekend	71,4	73,6	71,2	72,2
Lwoo	lwoo	62,6	63,3	60,1	62,0
	geen lwoo	62,4	61,0	56,7	57,1
Apc-gebied	apc-gebied	57,7	56,8	53,0	54,1
	geen apc-gebied	64,9	64,4	60,3	60,8

Overzicht 7.1 liet de scores voor passend diploma zien op basis van een tweedeling: wel of geen passend diploma behaald. Overzicht 7.4 biedt een nadere specificatie van deze scores op basis van een vierdeling. De score van 59,2 procent in 2023 voor passend diploma uit overzicht 7.1 valt in overzicht 7.4 uiteen in twee groepen: 42,1 procent van de instellingsverlaters behaalde een diploma op

een niveau dat minimaal kon worden verwacht op basis van de vooropleiding en 17,1 procent haalde een nog hoger diplomaniveau. Daarnaast haalde 11 procent van de instellingsverlaters een diploma op een lager dan verwacht niveau en 29,7 procent verliet de instelling zonder diploma²². De omvang van laatstgenoemde groep nam in 2023 af met 1,2 procentpunt.

22 Deze 29,7 procent zonder diploma in 2023 is de spiegel van de score van 70,3 procent voor diplomaresultaat in hoofdstuk 4.

Overzicht 7.4 – Diplomaniveau 2020 – 2023: geen diploma, diploma onder, op of boven verwacht niveau

8 Opstroom

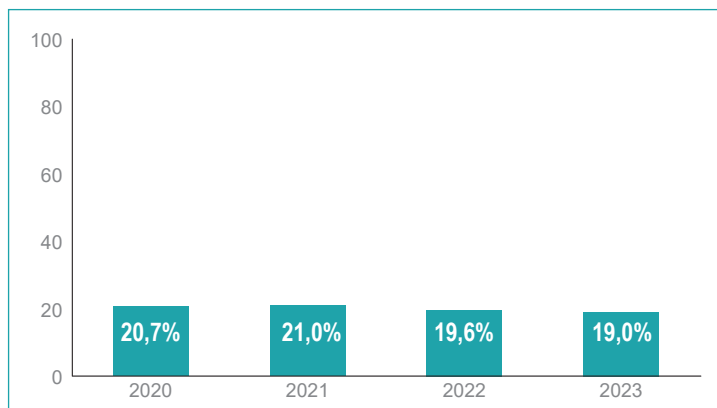
Opstroom wordt berekend over de doorstroompopulatie. Er is sprake van opstroom als een student die in het mbo is ingeschreven op niveau 2 of 3, in het volgende jaar op een hoger mbo-niveau in dezelfde instelling is ingeschreven. Een gedetailleerde specificatie van de succesindicator opstroom is online te vinden op

<https://informatie-encyclopedie.nl/indicatoren>.

Opstroom voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

Van alle mbo-studenten uit 2022 op niveau 2 of 3 die in 2023 nog op dezelfde mbo-school zitten, is bijna een op de vijf opgestroomd naar een hoger niveau (overzicht 8.1). Dit percentage daalt vanaf 2016 langzaam maar gestaag, met uitzondering van 2021 waarin de opstroom een fractie toenam. In 2023 daalde de opstroom binnen het mbo van 19,6 naar 19 procent. Zoals in voorgaande jaren stromen ook in 2023 studenten binnen roc's vaker door naar een hoger niveau dan binnen beroepscolleges (overzicht 8.2).

Overzicht 8.1 – Opstroom 2020 - 2023

Overzicht 8.2 – Opstroom 2020 - 2023 per soort instelling

	2020	2021	2022	2023
	%	%	%	%
roc's	21,0%	21,4%	20,0%	19,3%
beroepscolleges	17,6%	17,2%	15,9%	15,3%

Opstroom naar opleidings- en studentkenmerken

Als we de populatie voor de indicator opstroom uiteenleggen in opleidings- en studentcategorieën, zijn de meest opvallende verschillen (zie overzicht 8.3):

- opstroom vindt vaker plaats vanuit niveau 2 dan vanuit niveau 3;
- in de bol komt opstroom vaker voor dan in de bbl. In samenhang hiermee: jongere studenten - in het bijzonder tussen 18 en 22 jaar - stromen vaker binnen de mbo-school door naar een hoger niveau dan studenten van 23 jaar of ouder;
- in de opleidingssectoren creatieve industrie en ICT en handel zijn de opstroompercentages hoger dan gemiddeld, in de sector specialistisch vakmanschap komt dit het minst voor;
- vrouwelijke studenten, studenten met een niet-westerse herkomst en studenten afkomstig uit de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo stromen vaker binnen de mbo-instelling door naar een hoger niveau dan gemiddeld.

Overzicht 8.3 – Opstroom 2020 - 2023 naar opleidings- en studentkenmerken

		2020	2021	2022	2023
		%	%	%	%
Niveau	2	27,5	28,0	27,2	26,1
	3	16,2	16,1	14,5	14,2
Leerweg	bbl	14,2	14,8	13,8	14,3
	bol	24,8	24,7	23,5	22,6
Opleidingssector	techniek en gebouwde omgeving	16,1	16,1	15,8	15,6
	mobiliteit, transport, logistiek, maritiem	16,6	16,7	15,7	17,1
	zorg, welzijn en sport	21,5	21,5	20,2	20,0
	handel	28,4	27,8	25,8	24,9
	creatieve industrie en ICT	31,3	31,6	29,7	28,2
	voedsel, groen en gastvrijheid	19,9	20,4	18,6	17,4
	zakelijke dienstverlening en veiligheid	23,4	25,0	23,0	20,6
	specialistisch vakmanschap	13,1	9,1	10,2	12,3
	bovensectoraal	19,9	26,2	25,7	22,3
Geslacht	man	19,4	19,7	18,3	17,9
	vrouw	22,5	22,9	21,5	20,6
Leeftijdscategorie	jonger dan 18 jaar	17,5	17,6	16,8	16,1
	18-22 jaar	26,5	26,2	24,3	23,7
	23-26 jaar	16,3	17,6	17,3	15,3
	27-29 jaar	13,7	15,5	15,2	15,1
	30-39 jaar	12,2	13,3	13,1	13,8
	40 jaar of ouder	7,4	9,7	9,0	12,2
Migratieachtergrond	Nederlandse achtergrond	19,8	20,1	18,7	18,0
	westerse migratieachtergrond	20,6	21,4	19,3	19,2
	niet-westerse migratieachtergrond	23,6	23,5	22,5	21,9
Vo-vooropleidingscategorie	praktijkonderwijs	21,5	22,6	21,0	20,4
	vmbo zonder diploma	21,5	22,6	21,2	20,8
	havo/vwo zonder diploma	22,5	23,1	19,4	19,3
	vmbo B met diploma	24,2	24,2	22,9	22,1
	vmbo K met diploma	19,4	18,9	17,7	16,6
	vmbo G met diploma	18,0	18,3	17,7	18,9
	vmbo T met diploma	20,9	21,0	19,0	18,3
	havo/vwo met diploma	15,1	16,6	15,6	15,4
	vooropleiding vo onbekend	13,0	15,2	14,8	15,7
Lwoo	lwoo	23,6	24,2	22,2	21,2
	geen lwoo	20,5	20,5	19,5	18,9
Apc-gebied	apc-gebied	21,8	22,1	21,0	20,2
	geen apc-gebied	20,4	20,7	19,2	18,6

9 Kwalificatiewinst

'Kwalificatiewinst' duidt op het verschil tussen het behaalde diplomaniveau in het mbo en het niveau van vooropleiding in het vo. Om dit in kaart te brengen, is van gediplomeerden in een teljaar nagegaan welke vooropleiding vo zij hebben.

Per vooropleidingscategorie is een norm (minimaal behaald diplomaniveau in het mbo) voor kwalificatiewinst vastgesteld:

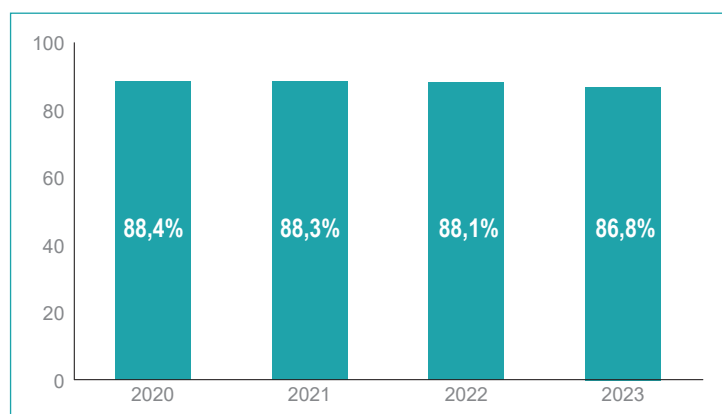
- vmbo (alle leerwegen) zonder diploma, PrO, vmbo-B met diploma: minimaal diploma niveau 2;
- vmbo-K met diploma: minimaal diploma niveau 3;
- vmbo-G of -T met diploma, havo/vwo met en zonder diploma: diploma niveau 4.

Bij deze indicator zijn ongediplomeerden buiten beschouwing gelaten. Dit geldt ook voor gediplomeerden van entree met als vooropleiding praktijkonderwijs of vmbo zonder diploma en voor studenten waarvan de vooropleiding vo onbekend is. Bij beide laatstgenoemde categorie ontbreekt informatie over het vooropleidingsniveau die nodig is om vast te stellen of aan de norm voor kwalificatiewinst is voldaan. Een gedetailleerde specificatie van de succesindicator kwalificatiewinst is online te vinden op <https://informatie-encyclopedie.nl/indicatoren>.

Kwalificatiewinst voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

De lichte daling van de score m.b.t. de kwalificatiewinst in 2021 en 2022 zet zich in 2023 versterkt door: het percentage nam af van 88,1 naar 86,8. (overzicht 9.1). In de verhouding tussen de soorten instellingen is in de afgelopen jaren weinig veranderd; de scores voor roc's liggen iets hoger dan voor de beroepscolleges (overzicht 9.2).

Overzicht 9.1 – Kwalificatiewinst 2020 - 2023

Overzicht 9.2 – Kwalificatiewinst 2020 – 2023 per soort instelling

	2020	2021	2022	2023
	%	%	%	%
roc's	88,5%	88,3%	88,2%	87,0%
beroepscolleges	87,6%	87,8%	86,9%	85,1%

Kwalificatiewinst naar studentkenmerken

De uitsplitsing van de indicator kwalificatiewinst naar studentkenmerken laat in sommige opzichten een sterk afwijkend scorepatroon zien (vergeleken met de meeste overige indicatoren). Het meest in het oog springt de hoge score voor studenten met een niet-westerse migratieachtergrond en voor studenten die in het vmbo lwoo hebben gevolgd: zij halen vaker (minimaal) een diplomaniveau dat 'past' bij hun vooropleiding dan gemiddeld. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat deze studenten binnen het mbo vaker doorstromen naar een opleiding op hoger niveau en daar een diploma halen (zie ook overzicht 8.3 uit hoofdstuk 8 over opstroom).

Overzicht 9.3 – Kwalificatiewinst 2020 - 2023 naar studentkenmerken

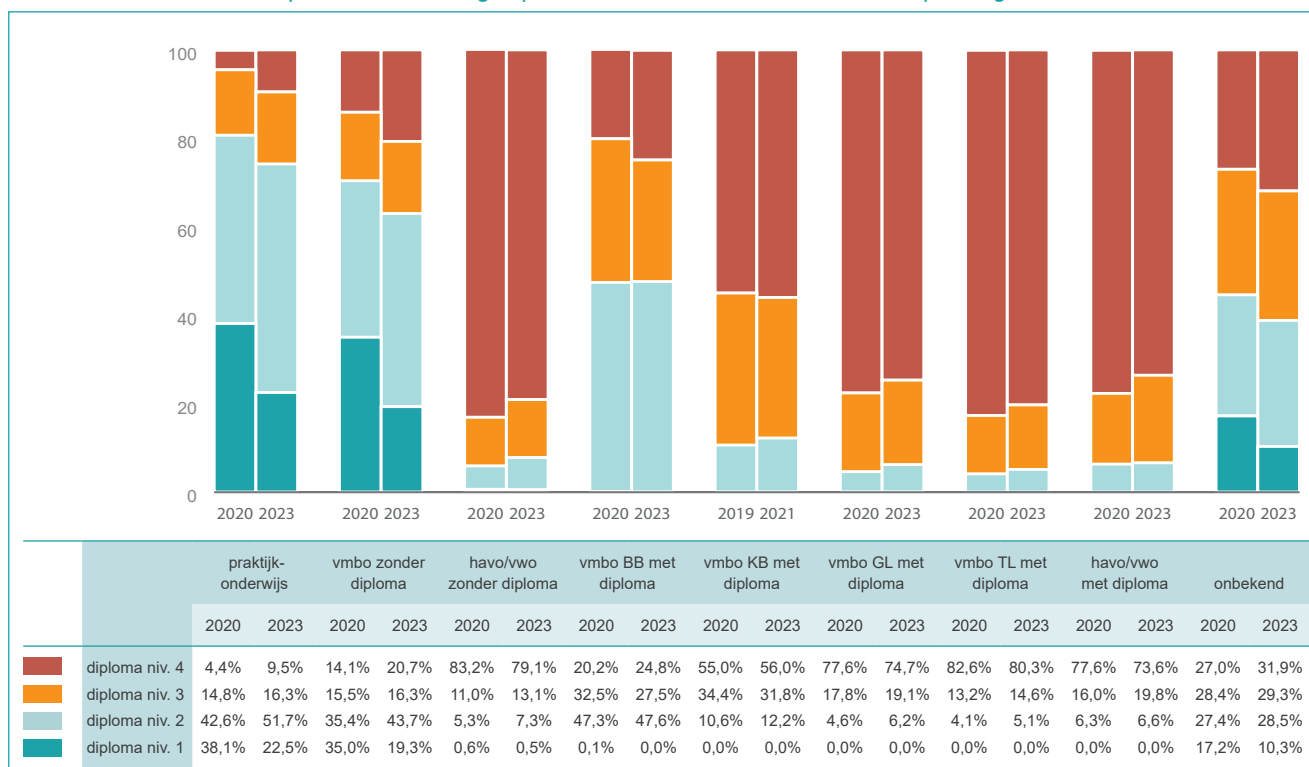
		2020	2021	2022	2023
		%	%	%	%
Geslacht	man	84,8	84,6	84,2	82,5
	vrouw	91,9	91,9	91,9	91,1
Leeftijdscategorie	jonger dan 18 jaar	78,5	77,5	75,9	72,5
	18-22 jaar	90,2	90,3	89,7	88,8
	23-26 jaar	86,5	87,2	88,3	87,2
	27-29 jaar	82,7	82,3	83,7	83,2
	30-39 jaar	78,2	79,7	82,9	82,9
	40 jaar of ouder	45,4	47,9	55,6	56,9
Migratieachtergrond	Nederlandse achtergrond	87,1	87,0	86,5	85,0
	westerse migratieachtergrond	89,3	88,2	88,0	87,9
	niet-westerse migratieachtergrond	93,6	93,7	94,4	93,7
Vo-vooropleidingscategorie	praktijkonderwijs	100,0	100,0	100,0	100,0
	vmbo zonder diploma	100,0	100,0	100,0	100,0
	havo/vwo zonder diploma	83,2	81,8	82,1	79,1
	vmbo B met diploma	99,9	99,9	100,0	100,0
	vmbo K met diploma	89,4	89,1	88,6	87,8
	vmbo G met diploma	77,6	77,1	75,5	74,7
	vmbo T met diploma	82,6	82,6	82,2	80,3
	havo/vwo met diploma	77,6	77,4	76,7	73,6
	vooropleiding vo onbekend				
Lwoo	lwoo	95,5	95,9	95,8	95,7
	geen lwoo	86,4	86,2	86,1	84,8
Apc-gebied	apc-gebied	90,3	90,1	90,7	89,5
	geen apc-gebied	87,9	87,8	87,4	86,1

De score van 100 procent bij de vooropleidingscategorieën praktijkonderwijs en vmbo zonder diploma is een gevolg van de operationalisering en afbakening van de populatie voor de indicator kwalificatiewinst. Omdat gediplomeerden van entree met als vooropleiding praktijkonderwijs of vmbo zonder diploma buiten de populatie vallen, voldoen de overige studenten uit deze vooropleidingscategorieën automatisch aan de norm voor deze indicator.

Behaald diplomaniveau naar vooropleiding vo

Overzicht 9.4 (volgende pagina) bevat de onderliggende data voor de scores op de indicator kwalificatiewinst. Het overzicht geeft zicht op het bereikte diplomaniveau per vooropleidingscategorie. Daarbij wordt, voor elk van de vooropleidingscategorieën afzonderlijk, het bereikte diplomaniveau in 2020 en in 2023 met elkaar vergeleken. Dan blijkt dat het bereikte diplomaniveau voor studenten afkomstig uit het praktijkonderwijs en voor studenten die zonder vmbo-diploma in het mbo zijn gestroomd in 2023 hoger ligt dan in 2020. Dit geldt ook voor mbo-studenten afkomstig uit het vmbo met een diploma basisberoepsgerichte leerweg, maar niet voor studenten afkomstig uit de andere vmbo-leerwegen en evenmin voor studenten uit havo/vwo (met of zonder diploma).

Overzicht 9.4 – Behaald diplomaniveau van gediplomeerden 2020 en 2023 naar vooropleiding vo

10 Doorstroom van mbo naar hbo

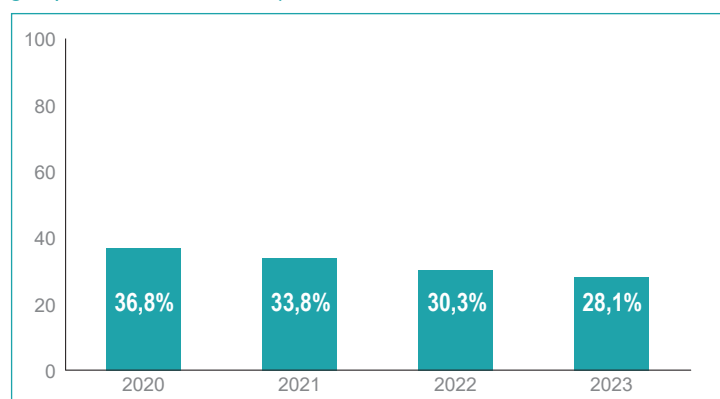
De doelgroep voor de indicator doorstroom mbo-hbo bestaat uit gediplomeerden op mbo niveau 4. De indicator wordt uitgedrukt in het percentage instellingsverlaters met een diploma op niveau 4 die op 1 oktober van het volgende teljaar staan ingeschreven in het hbo. Het gaat dus in de benchmark mbo om de *directe* doorstroom van mbo naar hbo. De indirecte (vertraagde) doorstroom wordt niet betrokken in de berekening van de indicator. Bij het berekenen van de doorstroom mbo-hbo is gebruik gemaakt van een DUO-bestand met data op geaggregeerd niveau. Hierdoor is het niet mogelijk om uitsplitsingen te maken naar studentkenmerken en slechts beperkt naar opleidingskenmerken. Een gedetailleerde specificatie van de succesindicator doorstroom mbo-hbo is online te vinden op <https://informatie-encyclopedie.nl/indicatoren>.

Doorstroom mbo-hbo voor de mbo-sector als geheel en naar soort instelling

Na een stijging in 2020²³ zakte het percentage gediplomeerde mbo'ers op niveau 4 die doorstromen naar het hbo in de daaropvolgende jaren tot 28,1 procent in 2023. De oorzaak hiervan kan niet op basis van enkel cijfermatige analyses worden vastgesteld, maar het is waarschijnlijk dat de gunstige vooruitzichten op de arbeidsmarkt meer mbo-gediplomeerden lokken om te gaan werken en niet door te stu-

deren in het hbo. Daarnaast wordt geopperd dat de aangekondigde herinvoering van de basisbeurs wellicht een rol speelt. Vanaf studiejaar 2023-2024 hebben alle studenten weer recht op deze beurs. Dit kan voor jongeren een reden zijn om de start van de studie een jaar uit te stellen²⁴.

Overzicht 10.1 – Percentage doorstromers mbo–hbo van 2020 (2019/2020) t/m 2023 (2022/2023) (directe doorstroom van mbo-gediplomeerden niveau 4)

Overzicht 10.1 toont het jaarlijkse *percentage* studenten met een diploma niveau 4 dat direct doorstroomt naar het hbo. De hoogte van dit percentage wordt niet alleen bepaald door het aantal doorstromers vanuit het mbo (teller), maar ook door het aantal gediplomeerde mbo-instellingsverlaters (noemer). Overzicht 10.2 laat de ontwikkeling van beide zien. In 2023 ligt het aantal doorstromers mbo-hbo ruim ongeveer 1.500 lager dan in 2022, een afname van 6,6 procent. Tegelijkertijd steeg het aantal gediplomeerde mbo-instellingsverlaters licht. De combinatie van deze ontwikkelingen leidt tot een lager percentage doorstromers mbo-hbo in 2023.

23 Dit kan te maken hebben met de coronapandemie: onderzoek wijst erop dat jongeren in het eerste jaar van de coronapandemie langer in het onderwijs wilden blijven vanwege de onzekere vooruitzichten op de arbeidsmarkt door de economische gevolgen van de coronapandemie. Zie Zwetsloot, J. e.a. (2021). *Een onverwacht valse start op de arbeidsmarkt. De invloed van de coronapandemie op de overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt. Tussenrapportage*. Amsterdam: SEO/Utrecht: Verweij Jonker Instituut; Bussink, H. e.a. (2022). *Een onverwacht valse start op de arbeidsmarkt. De invloed van de coronapandemie op de overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt. Eindrapport*. Amsterdam: SEO/Utrecht: Verweij Jonker Instituut.

24 Zie <https://www.vereniginghogescholen.nl/actueel/actualiteiten/minder-nieuwe-bachelorstudenten-maar-sterke-groei-associate-degree>

Overzicht 10.2 – Aantal doorstromers, aantal instellingsverlaters en percentage doorstromers mbo-hbo 2020 - 2023

	2020	2021	2022	2023
Aantal doorstromers mbo-hbo (directe doorstroom vanuit niveau 4)	25.275	23.547	21.377	19.935
Aantal instellingsverlaters (met diploma niveau 4)	68.659	69.759	70.607	70.935
Percentage doorstromers (doorstromers / instellingsverlaters)	36,8%	33,8%	30,3%	28,1%

De doorstroom mbo-hbo nam in 2023 in beide schooltypen af, percentueel gezien het sterkst bij de roc's. De verschillen tussen de schooltypen zijn in 2023 klein.

Overzicht 10.3 – Percentage doorstromers mbo-hbo 2020 - 2023 per soort instelling (directe doorstroom van mbo-gediplomeerden niveau 4)

	2020	2021	2022	2023
	%	%	%	%
roc's	36,9%	33,7%	30,3%	28,0%
beroepscolleges	36,4%	34,5%	29,7%	28,6%

Doorstroom mbo-hbo naar opleidingsdomein mbo

Het aandeel doorstromers naar het hbo loopt per opleidingsdomein van het mbo sterk uiteen. Ondanks een forse daling in vergelijking met 2020 is dit aandeel in 2023 het grootst in het domein economie en administratie (45,5%). Ook vanuit de domeinen veiligheid en sport (39,8%) en informatie- en communicatietechnologie (39,0%) stromen relatief veel mbo-studenten door naar het hbo. Opleidingsdomeinen met relatief weinig doorstromers zijn mobiliteit en voertuigen (9,4%), afbouw, hout en onderhoud (12,3%) en uiterlijke verzorging (16,3%).

Overzicht 10.4 laat zien dat de doorstroom naar het hbo in de periode 2020-2023 bij alle opleidingsdomeinen is geslonken. In zes opleidingsdomeinen deed zich een daling voor met meer dan tien procentpunt: toerisme en recreatie, horeca en bakkerij, media en vormgeving, economie en administratie, transport, scheepvaart en logistiek en informatie- en communicatietechnologie.

Overzicht 10.4 – Percentage doorstromers mbo-hbo in 2020 en in 2023 naar opleidingsdomein mbo (directe doorstroom van mbo-gediplomeerden niveau 4)

	2020	2023
	%	%
Afbouw, hout en onderhoud	17,1%	12,3%
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek	35,4%	28,3%
Bouw en infra	45,5%	39,0%
Economie en administratie	56,0%	45,5%
Handel en ondernemerschap	32,6%	24,3%
Horeca en bakkerij	36,9%	24,4%
Informatie en communicatietechnologie	49,5%	39,2%
Media en vormgeving	37,8%	26,0%
Mobiliteit en voertuigen	14,5%	9,4%
Techniek en procesindustrie	29,9%	22,7%
Toerisme en recreatie	38,1%	25,0%
Transport, scheepvaart en logistiek	28,1%	17,7%
Uiterlijke verzorging	21,4%	16,3%
Veiligheid en sport	49,4%	39,8%
Voedsel, natuur en leefomgeving	31,9%	25,9%
Zorg en welzijn	28,2%	22,6%
Cross-over	47,1%	37,4%

BIJLAGE 1 – JAARRESULTAAT 2020-2023 PER MBO-INSTELLING

	Jaarresultaat			
	2020	2021	2022	2023
	%	%	%	%
00GT ROC Albada College	66,0%	64,2%	62,7%	64,1%
01AA Landstede	72,6%	73,7%	67,3%	70,0%
01NJ AOC Terra	78,8%	71,1%	68,6%	70,5%
01OE Yuverta		72,3%	66,6%	69,8%
02OV Leidse instrumentmakers School	62,3%	60,4%	63,2%	69,7%
02PA Mediacollege Amsterdam	73,6%	71,9%	65,0%	61,7%
02PG Hout en Meubileringscollege	67,7%	71,0%	63,9%	68,4%
02PK Nimeto Utrecht	73,7%	70,2%	63,7%	68,0%
02PN Cibap	78,4%	73,0%	67,2%	65,8%
04CY ROC Rivor	80,4%	80,8%	75,3%	73,6%
04FO ROC Koning Willem I			71,5%	72,1%
04NZ Soma College	79,9%	85,3%	79,8%	82,7%
05EA Scheepvaart en Transport College	74,1%	71,2%	64,5%	69,5%
08PG Firda				73,7%
09MR Hoornbeeck College	88,2%	88,3%	85,0%	86,3%
14NZ Menso Alting College Mbo	72,3%	79,8%	76,4%	74,6%
14YD Lentiz	77,6%	78,1%	71,3%	75,4%
17WH SVO Opleidingen	76,1%	79,6%	70,3%	70,2%
20MQ ROC Da Vinci College	72,6%	64,8%	63,6%	67,3%
21CY Prinsentuin College	71,7%	66,4%	63,3%	64,8%
23JA Grafisch Lyceum Rotterdam	73,1%	73,6%	66,6%	71,2%
23KG Grafisch Lyceum Utrecht	74,8%	73,4%	68,8%	64,3%
24ZZ ROC Graafschap College	78,6%	80,9%	75,7%	74,6%
25EF Vonk			72,7%	69,0%
25GV Aeres MBO		76,6%	71,2%	72,8%
25LF ROC Rijn IJssel	69,5%	70,1%	66,8%	67,2%
25LH ROC Midden Nederland	71,3%	71,1%	67,1%	70,6%
25LJ ROC Ter AA	71,8%	74,4%	67,6%	74,7%
25LN mboRijnland	70,6%	73,2%	66,5%	68,0%
25LP ROC Zadkine	67,1%	65,6%	59,3%	59,4%
25LR ROC Flevoland	71,1%	63,1%	61,2%	62,9%
25LT ROC Gilde Opleidingen	76,6%	74,0%	68,6%	70,3%
25LU ROC Alfa College	72,5%	71,4%	67,5%	69,4%
25LV SG De Rooi Pannen	75,5%	75,8%	69,8%	69,9%
25LW ROC Noorderpoortcollege	71,8%	68,7%	64,3%	65,2%
25LX Curio	72,7%	73,4%	69,8%	68,7%
25LZ ROC Tilburg	72,3%	73,3%	67,2%	70,6%
25MB Summa College	74,1%	74,8%	69,5%	69,7%
25PJ Deltion College	73,7%	72,2%	69,7%	67,5%
25PL VISTA college	74,4%	75,9%	71,0%	70,6%
25PM ROC Onderwijsgroep A12	75,9%	73,5%	69,9%	74,5%
25PN ROC Nijmegen	74,0%	73,4%	69,2%	67,9%
25PT ROC Horizon College	72,2%	71,5%	69,5%	70,2%
25PV Scalda	76,8%	72,3%	70,4%	73,1%
25PW ROC Drenthe College	72,2%	70,8%	67,3%	66,9%
25PX ROC Nova College	73,9%	73,9%	70,7%	70,2%
25PZ ROC van Amsterdam	72,1%	69,2%	63,8%	64,5%
25RA Regio College	69,8%	73,7%	65,6%	65,8%
27DV ROC Aventus	76,1%	72,8%	69,2%	71,7%
27GZ ROC Mondriaan	70,7%	73,3%	67,2%	68,5%

	Jaarresultaat			
	2020	2021	2022	2023
	%	%	%	%
27YU ROC van Twente	78,6%	77,9%	74,3%	75,3%
30BC SintLucas	75,4%	76,4%	70,7%	66,8%
30RM ROC TOP	64,8%	61,2%	56,8%	58,0%
30RN MBO Utrecht	72,9%	72,7%	68,2%	69,6%
30RR MBO Amersfoort	70,9%	71,6%	65,9%	65,1%
31JC Zone.college	73,1%	74,0%	69,7%	69,5%

BIJLAGE 2 – OVERZICHT VAN ALLE SCORES PER INSTELLING 2023

Instelling	Indicator							
	jaar- resultaat	diploma- resultaat	starters- resultaat	passende plaatsing	passend diploma	op- stroom	kwalificatie- winst	doorstroom naar hbo
00GT ROC Albada College	64,1%	65,9%	79,2%	94,6%	56,4%	21,5%	90,0%	27,2%
01AA Landstede	70,0%	70,9%	83,3%	92,2%	61,7%	16,7%	89,4%	30,0%
01NJ AOC Terra	70,5%	69,9%	78,8%	91,9%	58,6%	14,5%	87,2%	35,3%
01OE Yuverta	69,8%	69,8%	81,5%	87,7%	57,7%	13,0%	83,9%	26,6%
02OV Leidse instrumentmakers School	69,7%	70,5%	92,9%	97,1%	61,4%	0,0%	85,5%	32,7%
02PA Mediacollege Amsterdam	61,7%	61,9%	80,5%	98,1%	59,4%	22,0%	98,6%	27,9%
02PG Hout en Meubileringscollege	68,4%	68,6%	77,1%	89,0%	57,4%	16,9%	87,6%	20,0%
02PK Nimeto Utrecht	68,0%	67,7%	78,6%	91,4%	60,4%	21,7%	88,3%	29,4%
02PN Cibap	65,8%	64,7%	82,9%	93,0%	62,7%	13,3%	96,8%	29,5%
04CY ROC Rivor	73,6%	74,5%	84,4%	88,2%	60,0%	13,5%	75,4%	20,3%
04FO ROC Koning Willem I	72,1%	73,1%	84,7%	88,3%	61,2%	18,1%	85,3%	33,6%
04NZ Soma College	82,7%	82,0%	87,1%	65,9%	58,4%	12,4%	72,8%	8,5%
05EA Scheepvaart en Transport College	69,5%	70,6%	76,2%	81,0%	54,1%	11,7%	77,3%	19,8%
08PG Firda	73,7%	75,8%	89,0%	91,6%	64,2%	17,9%	87,3%	28,2%
09MR Hoornbeeck College	86,3%	87,7%	94,4%	82,5%	68,8%	21,4%	78,1%	18,3%
14NZ Menso Alting College Mbo	74,6%	76,6%	88,1%	94,6%	69,4%	22,1%	95,2%	38,0%
14YD Lentiz	75,4%	73,7%	82,7%	91,9%	64,5%	12,6%	89,4%	39,9%
17WH SVO Opleidingen	70,2%	71,1%	78,8%	46,6%	42,5%	30,6%	50,4%	5,9%
20MQ ROC Da Vinci College	67,3%	67,9%	83,5%	89,3%	55,5%	15,2%	85,2%	26,6%
21CY Prinsentuin College	64,8%	64,9%	78,2%	88,7%	52,9%	7,3%	82,3%	22,9%
23JA Grafisch Lyceum Rotterdam	71,2%	71,0%	78,2%	97,2%	68,9%	21,8%	98,5%	35,4%
23KG Grafisch Lyceum Utrecht	64,3%	62,6%	77,5%	98,3%	61,0%	33,3%	98,1%	34,1%
24ZZ ROC Graafschap College	74,6%	76,4%	85,0%	86,3%	62,1%	21,9%	83,2%	33,4%
25EF Vonk	69,0%	71,4%	79,8%	84,7%	56,3%	17,7%	80,9%	20,9%
25GV Aeres MBO	72,8%	73,5%	82,4%	90,0%	61,7%	12,1%	81,9%	26,7%
25LF Rijn IJssel	67,2%	68,6%	80,5%	90,9%	58,7%	18,2%	88,8%	28,0%
25LH ROC Midden Nederland	70,6%	71,2%	80,5%	90,4%	61,4%	16,4%	86,5%	26,3%
25LJ ROC Ter AA	74,7%	74,9%	84,5%	89,1%	64,3%	20,6%	86,7%	39,8%
25LN mboRijnland	68,0%	69,3%	81,9%	91,7%	59,8%	18,2%	89,3%	27,9%
25LP ROC Zadkine	59,4%	61,1%	76,5%	90,7%	50,7%	18,7%	87,0%	27,5%
25LR ROC Flevoland	62,9%	64,3%	81,3%	92,4%	55,7%	18,5%	90,9%	34,7%
25LT ROC Gilde Opleidingen	70,3%	72,0%	83,3%	89,2%	61,3%	17,1%	88,2%	25,4%
25LU ROC Alfa College	69,4%	70,5%	81,7%	89,6%	59,3%	20,7%	88,3%	26,3%
25LV SG De Rooi Pannen	69,9%	72,0%	78,7%	88,4%	62,7%	22,0%	91,4%	37,4%
25LW ROC Noorderpoortcollege	65,2%	66,4%	80,8%	92,2%	56,6%	18,7%	88,6%	25,6%
25LX Curio	68,7%	69,3%	84,2%	86,5%	55,9%	21,1%	83,7%	27,0%
25LZ ROC Tilburg	70,6%	71,0%	79,8%	88,2%	61,3%	22,2%	83,3%	16,2%
25MB Summa College	69,7%	70,8%	82,0%	89,6%	59,0%	20,2%	86,7%	33,4%
25PJ ROC Deltion College	67,5%	67,4%	81,4%	88,9%	56,8%	18,6%	87,1%	26,7%
25PL VISTA college	70,6%	72,6%	86,1%	92,8%	62,0%	18,2%	87,6%	31,6%
25PM ROC Onderwijsgroep A12	74,5%	75,0%	84,8%	86,1%	62,5%	18,2%	82,1%	31,0%
25PN ROC Nijmegen	67,9%	70,8%	82,4%	90,4%	55,9%	18,5%	82,8%	30,2%
25PT ROC Horizon College	70,2%	71,3%	82,2%	89,0%	59,0%	17,6%	85,2%	29,8%
25PV Scalda	73,1%	74,9%	84,3%	89,9%	60,7%	20,8%	82,6%	26,6%
25PW ROC Drenthe College	66,9%	68,3%	83,8%	89,9%	57,8%	17,3%	88,0%	23,3%
25PX ROC Nova College	70,2%	69,8%	83,2%	91,3%	60,0%	20,7%	86,6%	28,6%
25PZ ROC van Amsterdam	64,5%	66,5%	81,4%	91,2%	55,9%	25,1%	90,0%	28,1%
25RA Regio College	65,8%	65,9%	78,8%	87,9%	56,5%	20,3%	87,9%	31,2%
27DV ROC Aventus	71,7%	72,5%	83,9%	88,3%	61,1%	17,7%	84,9%	22,6%
27GZ ROC Mondriaan	68,5%	70,5%	82,7%	92,5%	59,6%	18,7%	89,1%	27,1%

Instelling	Indicator							
	jaar- resultaat	diploma- resultaat	starters- resultaat	passende plaatsing	passend diploma	op- stroom	kwalificatie- winst	doorstroom naar hbo
27YU ROC van Twente	75,3%	78,0%	89,1%	90,8%	65,9%	21,6%	89,4%	33,8%
30BC SintLucas	66,8%	66,5%	76,6%	98,0%	64,7%	25,0%	97,7%	30,6%
30RM ROC TOP	58,0%	61,3%	71,0%	93,9%	54,4%	6,5%	92,8%	17,2%
30RN MBO Utrecht	69,6%	70,5%	80,5%	96,8%	64,9%	24,3%	94,1%	32,1%
30RR MBO Amersfoort	65,1%	66,2%	80,3%	90,2%	56,1%	15,9%	87,5%	22,3%
31JC Zone.college	69,5%	70,4%	80,5%	88,5%	57,1%	13,6%	83,8%	36,5%

BIJLAGE 3 – POPULATIE T.B.V. INDICATOREN 2023

		jaar- resultaat	diploma- resultaat	starters- resultaat	passende plaatsing	passend diploma	opstroom	kwalificatie- winst	doorstroom naar hbo
	Totaal aantal	201.910	181.839¹	155.311	155.311	181.839¹	114.095	115.442¹	70.935²
Niveau	niveau 2	48.069		39.622	39.622		46.295		
	niveau 3	49.452		29.705	29.705		67.800		
	niveau 4	104.389		85.984	85.984				
Leerweg	bbl	62.855		45.433	45.433		49.253		
	bol	126.697		109.137	109.137		63.797		
	examendeelnemer	12.357		741	741		1.045		
Opleidings- sector	niet gespecificeerd naar sector	96		296	296		29		
	techniek en gebouwde omgeving	27.924		21.150	21.150		26.906		
	mobiliteit, transport, logistiek, maritiem	15.181		10.189	10.189		12.151		
	zorg, welzijn en sport	70.420		54.927	54.927		33.090		
	handel	18.954		13.109	13.109		6.036		
	creatieve industrie en ICT	17.573		15.143	15.143		5.253		
	voedsel, groen en gastvrijheid	25.243		20.070	20.070		17.323		
	zakelijke dienstverlening en veiligheid	22.326		16.733	16.733		11.302		
	specialistisch vakmanschap	1.229		1.153	1.153		235		
	bovensectoraal	2.964		2.541	2.541		1.770		
Geslacht	man	103.663	92.042	78.838	78.838	92.042	67.899	57.709	
	vrouw	98.241	89.791	76.470	76.470	89.791	46.194	57.767	
Leeftijds- categorie	jonger dan 18 jaar	32.679	27.495	93.571	93.571	27.495	43.395	8.149	
	18-22 jaar	122.510	110.935	33.743	33.743	110.935	49.045	85.005	
	23-26 jaar	18.899	17.670	6.665	6.665	17.670	7.579	12.565	
	27-29 jaar	6.400	5.902	3.875	3.875	5.902	3.122	3.765	
	30-39 jaar	10.999	10.104	8.726	8.726	10.104	5.899	5.382	
	40 jaar of ouder	10.423	9.733	8.731	8.731	9.733	5.055	612	
Migratie- achtergrond	Nederlandse achtergrond	141.394	128.049	109.043	109.043	128.049	79.916	86.985	
	westerse migratieachtergrond	12.404	11.238	9.862	9.862	11.238	6.528	6.282	
	niet-westerse migratieachtergrond	48.048	42.492	36.334	36.334	42.492	27.618	22.207	
	onbekend	64	60	72	72	60	33	4	
Vo-voor- opleidings- categorie VO	praktijkonderwijs	6.588	5.345	4.670	4.670	5.345	6.277	3.524	
	vmbo zonder diploma	13.805	11.713	9.648	9.648	11.713	10.373	6.882	
	havo/vwo zonder diploma	6.221	5.913	7.562	7.562	5.913	1.827	3.635	
	vmbo B met diploma	36.162	29.420	21.718	21.718	29.420	32.401	21.193	
	vmbo K met diploma	45.761	41.659	34.689	34.689	41.659	30.441	28.645	
	vmbo G met diploma	9.382	8.713	7.715	7.715	8.713	3.865	6.617	
	vmbo T met diploma	57.222	54.485	46.190	46.190	54.485	15.402	39.255	
	havo/vwo met diploma	8.237	7.822	7.921	7.921	7.822	2.314	5.727	
	vooropleiding vo onbekend	18.532	16.769	15.198	15.198	16.769	11.195	0	
Lwoo	lwoo	32.326	28.193	14.927	14.927	28.193	20.748	21.337	
	geen lwoo	151.052	136.877	125.186	125.186	136.877	82.152	94.141	
	vooropleiding vo onbekend	18.532	16.769	15.198	15.198	16.769	11.195	0	
Apc-gebied	apc-gebied	48.085	43.230	35.507	35.507	43.230	26.538	24.242	
	geen apc-gebied	153.825	138.609	119.804	119.804	138.609	87.557	91.236	

¹ De indicatoren 'diplomaresultaat', 'passend diploma' en 'kwalificatiewinst' worden niet uitgesplitst naar opleidingskenmerken, alleen naar persoonskenmerken.

² Voor de indicator 'doorstroom mbo-hbo' is geen uitsplitsing mogelijk naar studentkenmerken.

BIJLAGE 4 – MBO-STUDENTENPOPULATIE PER 1-10-2023 NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE

		Leeftijdscategorie						Totaal
		jonger dan 18 jaar	18 t/m 22 jaar	23 t/m 26 jaar	27 t/m 29 jaar	30 t/m 39 jaar	40 jaar en ouder	
	Totaal aantal	157.708	234.800	34.627	11.588	21.717	19.695	480.135
Niveau	entree	10.384	5.106	886	382	527	494	17.779
	niveau 2	31.438	33.923	5.110	1.903	3.671	3.813	79.858
	niveau 3	25.440	51.357	9.650	3.791	7.227	7.020	104.485
	niveau 4	90.446	144.414	18.981	5.512	10.292	8.368	278.013
Leerweg	bbl	21.623	54.064	17.908	8.232	19.429	18.909	140.165
	bol	134.547	175.239	15.291	2.963	1.546	226	329.812
	examendeelnemer	1.538	5.497	1.428	393	742	560	10.158
Opleidingssector	niet gespecificeerd naar sector	197	69	1	0	0	0	267
	techniek en gebouwde omgeving	19.890	33.171	5.861	2.387	4.842	2.162	68.313
	mobiliteit, transport, logistiek, maritiem	9.917	17.323	2.406	661	929	533	31.769
	zorg, welzijn en sport	46.143	73.927	13.912	5.469	12.027	14.361	165.839
	handel	13.886	21.289	2.307	443	571	298	38.794
	creatieve industrie en ICT	16.205	26.604	2.861	469	304	47	46.490
	voedsel, groen en gastvrijheid	22.145	29.616	2.684	688	850	456	56.439
	zakelijke dienstverlening en veiligheid	17.262	23.973	3.019	841	1.176	980	47.251
	specialistisch vakmanschap	466	1.297	459	208	460	335	3.225
	entree	10.384	5.106	886	382	527	494	17.779
	bovensectoraal	1.213	2.425	231	40	31	29	3.969
Geslacht	man	82.639	124.620	17.974	5.636	10.013	5.733	246.615
	vrouw	75.067	110.176	16.650	5.951	11.704	13.962	233.510
Migratie-achtergrond	Nederlandse achtergrond	117.535	161.301	20.341	6.655	13.266	13.185	332.283
	westerse migratieachtergrond	9.379	14.274	2.115	735	1.694	1.980	30.177
	niet-westerse migratieachtergrond	30.730	59.151	12.154	4.192	6.727	4.516	117.470
	onbekend	64	74	17	6	30	14	205
Vooropleidingscategorie VO	praktijkonderwijs	3.255	10.165	2.190	526	376	0	16.512
	vmbo zonder diploma	13.547	16.958	4.312	1.285	1.466	1	37.569
	havo/vwo zonder diploma	9.296	10.929	788	212	319	0	21.544
	vmbo B met diploma	19.600	34.311	6.879	2.221	3.771	2	66.784
	vmbo K met diploma	38.679	56.231	6.456	1.821	3.822	632	107.641
	vmbo G met diploma	10.780	11.945	881	259	379	0	24.244
	vmbo T met diploma	59.397	76.654	6.317	1.834	2.901	280	147.383
	havo/vwo met diploma	1.415	12.201	3.103	1.083	1.826	1.203	20.831
	vooropleiding vo onbekend	1.739	5.406	3.701	2.347	6.857	17.577	37.627
Lwoo	Lwoo	9.710	30.606	7.771	2.370	3.204	112	53.773
	geen lwoo	146.259	198.788	23.155	6.871	11.656	2.006	388.735
	vooropleiding vo onbekend	1.739	5.406	3.701	2.347	6.857	17.577	37.627
Apc-gebied	apc-gebied	31.809	53.930	10.881	3.862	6.404	4.881	111.767
	geen apc-gebied	125.899	180.870	23.746	7.726	15.313	14.814	368.368

BIJLAGE 5 – STATISTISCHE SAMENHANG TUSSEN DE INDICATOREN VOOR STUDIESUCCESS

In overzicht B5.1 is te zien in welke mate en in welke richting de scores op de afzonderlijke indicatoren voor studiesucces - op het niveau van de mbo-sector als geheel - *statistisch* samenhangen. Het overzicht laat een sterke positieve samenhang zien tussen de indicatoren jaarresultaat, diplomaresultaat, startersresultaat en passend diploma (hoge waarde voor Pearson's r). Mbo-instellingen die een relatief hoge score behalen voor één van deze vier indicatoren, halen ook vaak een relatief hoge score op de andere drie indicatoren. De samenhang tussen deze vier diplomagerichte indicatoren en de overige indicatoren varieert in sterkte en is deels negatief. Dat geldt bijvoorbeeld voor enerzijds jaar- en diplomaresultaat en anderzijds kwalificatiewinst. Dit betekent dat instellingen met een relatief hoge score voor jaar- of diplomaresultaat vaker dan gemiddeld relatief laag scoren op kwalificatiewinst en vice versa. De indicator passende plaatsing hangt sterk positief samen met kwalificatiewinst, maar niet met jaar- en diplomaresultaat.

Dit is een indicatie dat plaatsing op een hoog niveau relatief vaak gepaard gaat met een hoog diplomaniveau, maar niet de kans vergroot op het halen van een diploma als zodanig. Ook als we kijken naar de resultaten voor de afzonderlijke student- en opleidingscategorieën²⁵, valt op dat de patronen voor passende plaatsing en kwalificatiewinst onderling sterke gelijkenis vertonen, maar deels afwijken van die bij de diplomagerichte indicatoren jaar-, diploma- en startersresultaat. Zo hebben studenten met een (niet-westerse en westerse) migratieachtergrond en studenten die in een apc-gebied wonen, voor passende plaatsing en kwalificatiewinst een hogere score dan gemiddeld; bij jaar-, diploma- en startersresultaat hebben zij juist een lagere score. Dat bevestigt dat er een relatie is tussen het niveau van plaatsing en het behaald diplomaniveau (beide in relatie tot de vooropleiding), maar dat dit niet vanzelfsprekend positief samenhangt met het rendement in termen van behaalde diploma's.

*Overzicht B5.1 – Correlatie tussen de indicatoren voor studiesucces 2023
(Pearson's r - correlaties op instellingsniveau, $N=56$)*

Indicator	jaarresultaat	diplomaresultaat	startersresultaat	passende plaatsing ¹	passend diploma	opstroom	kwalificatiewinst	doorstroom naar hbo
jaarresultaat		,98**	,71**	-,35**	,54**	,01	-,38**	-,05
diplomaresultaat			,73**	-,35**	,52**	,01	-,40**	-,07
startersresultaat				-,06	,49**	-,11	-,16	,12
passende plaatsing					,51**	-,11	,90**	,65**
passend diploma						,08	,52**	,52**
opstroom							,07	,09
kwalificatiewinst								,63**

* statistisch significant ($p < .05$)

** statistisch significant ($p < .01$)

¹ Om een directe vergelijking met startersresultaat mogelijk te maken, is gekozen voor passende plaatsing 2022.

Bij het duiden van de correlaties in overzicht B5.1 moet in de meeste gevallen rekening worden gehouden met verschillen in de (afbakening van de) populatie van de indi-

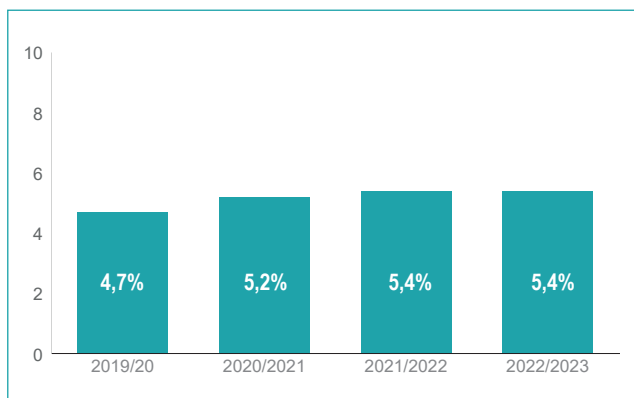
catoren en de mogelijke invloed hiervan op de patronen in het overzicht. Om die reden is het overzicht gebaseerd op scores op instellingsniveau, niet op deelnemersniveau.

²⁵ Zie de overzichten 3.3, 3.5, 4.3, 5.3, 6.3 en 9.3 in de voorgaande hoofdstukken.

BIJLAGE 6 – DOMEINSWITCHERS EN INSTELLINGSSWITCHERS 2019/20 – 2022/23

Domeinswitchers gaan over verandering van opleidingsdomein binnen dezelfde mbo-instelling. De populatie bestaat uit de eerstejaars studenten in een mbo-instelling in een bepaald teljaar. Overzicht B6.1 laat zien welk percentage van deze studenten een jaar later in dezelfde mbo-instelling in een ander domein is ingeschreven, zonder dat in het eerste jaar een diploma is behaald.

Overzicht B6.1 – Domeinswitchers 1ejaars mbo-studenten 2019/20 tot en met 2022/23

Instellingsswitchers gaan over verandering van mbo-instelling. De populatie bestaat uit alle studenten in een mbo-instelling in een bepaald teljaar. Overzicht B6.2 laat zien welk percentage van deze studenten een jaar later in een andere mbo-instelling is ingeschreven. Het maakt daarbij niet uit of de student in dat studiejaar wel of niet een diploma heeft behaald.

Overzicht B6.2 – Instellingsswitchers mbo-studenten 2019/20 tot en met 2022/23

